

REFERAT Børneudvalget_2018-21 d. 29-11-2021

Mødedato Mandag d. 29. november 2021 kl. 19:00

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Serviceniveauer på børnefamilieområdet og børnehandicapområdet.....	3
Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning.....	6
Strategi for kvalitet i dagtilbud - status.....	7
Digital klagebog 2020 vedr. børneudvalget.....	11
Status på familieafdelingens udviklingsplan 2021-2022.....	15
Anbringelsesstatistik pr. 1. oktober 2021.....	21
Ændring af praksis vedrørende orientering af børneudvalget om sager behandlet i Børn og Unge-ud	22
Status vedr. indberetning af budget 2022 på døgntilbud for børn og unge.....	25
3. forventede regnskab 2021.....	26

Punkt 103: Serviceniveauer på børnefamilieområdet og børnehandicapområdet

00.15.00-A00-33-21

Resume

Med denne sag forelægges børneudvalget de færdige serviceniveauer for børnefamilieområdet og for børnehandicapområdet indarbejdet i den, af børneudvalget, godkendte skabelon. Fem udvalgte sagstyper/foranstaltninger (forebyggelse, rådgivning, anbringelse, efterværn og aflastning) ledsages af to casebeskrivelser: En casebeskrivelse, hvor der bevilges en foranstaltning og én casebeskrivelse, hvor der ikke bevilges en foranstaltning. Derigennem får udvalget et konkret indblik i betydningen af de serviceniveauer, som det vedtagne budget giver mulighed for. Til børneudvalgets temadrøftelse af serviceniveauerne deltager fungerende næstformand Signe Færch fra Dansk Socialrådgiverforening.

Beslutning

Børneudvalget godkendte, de færdige serviceniveauer for børnefamilieområdet og børnehandicapområdet.

Udvalget bad om en særskilt sag vedr. efterværn og særskilt sag skolefravær.

Under introduktion af nyt Børneudvalg inkluderes tema vedr. udsatte børn, unge og familier i udsatte positioner herunder en families forløb gennem kommunen.

Derudover besluttede udvalget kvartalsvis at få forelagt tal for antal sager pr. medarbejder og for medarbejderomsætning.

Indstilling

Børne- og ungeområdet indstiller, at børneudvalget drøfter og godkender de færdige serviceniveauer for børnefamilieområdet og børnehandicapområdet.

Sagsfremstilling

Baggrund

På børneudvalgsmødet den 18. januar 2021 blev børneudvalget, som en del af status på handleplan for kvalitet i sagsbehandlingen i familieafdelingen, orienteret om, at arbejdet med udarbejdelsen af serviceniveaubeskrivelser for indsatser på børnefamilieområdet og børnehandicapområdet er blevet igangsat i december 2020 og forventes forelagt politisk i 2021.

Med afsæt i børneudvalgets beslutning fra udvalgsmødet den 18. januar 2021 forelagde forvaltningen den 22. marts 2021 (sagen blev udsat) og igen den 12. april 2021 forslag til procesplan for børneudvalget, herunder hvordan børneudvalget med afsæt i anonymiserede casebeskrivelser på fem sagstyper/foranstaltninger kunne drøfte serviceniveauerne. Børneudvalget godkendte procesplanen med bemærkning om, at udvalget forelægges anonymiserede casebeskrivelser til belysning af serviceniveauerne.

Børneudvalget drøftede og godkendte skabelon for serviceniveaubeskrivelser på det udsatte børne- og ungeområde på møde den 31. maj 2021. Børneudvalget har senest den 16. august 2021 drøftet et konkret serviceniveau, i den godkendte skabelon, for servicelovens § 11, stk. 3 (forebyggende indsatser). Sagen blev udsat efter drøftelse, idet udvalget bad om en temadrøftelse med deltagelse af fx Dansk Socialrådgiverforening. Udvalget ønskede således eksterne input til drøftelsen før serviceniveauerne godkendes. I temadrøftelsen i børneudvalget den 29. november 2021 deltager fungerende næstformand Signe Færch fra Dansk Socialrådgiverforening. Hun har fået serviceniveauerne tilsendt forud for mødet.

Udvalget gav desuden udtryk for, at de gerne ville have større indsigt i, hvordan serviceniveauet er på Frederiksberg, sammenlignet med andre kommuner. Børne- og ungeområdet har på den baggrund udarbejdet en benchmark for økonomi og aktivitet på området for børn, unge og familier i udsatte positioner, som forelægges børneudvalget.

Udarbejdelse af serviceniveauer

Familieafdelingen og konsulenthuset BDO har samarbejdet om at udarbejde serviceniveauer for børnefamilieområdet og børnehandicapområdet. Serviceniveauerne har til formål at sikre en fælles standard i sagsbehandlingen på tværs i sammenlignelige sager og inden for den tilgængelige økonomiske ramme i familieafdelingen. Serviceniveauer skal ligeledes sikre en gennemsigtighed og en forventningsafstemning i sagsbehandlingen udadtil til borgerne samt det politiske niveau. Serviceniveauerne svarer til, hvad det nuværende budget giver mulighed for. Hvis niveauet skal ændres, kræver det en økonomisk stillingtagen til dette.

Det er i forbindelse med serviceniveauerne relevant at bemærke, at serviceniveauerne altid er vejledende, og at alle konkrete afgørelser om foranstaltninger efter servicelovens bestemmelser træffes ud fra en individuel og konkret vurdering af barnets, den unges og familieliens behov.

De færdige serviceniveauer (Bilag 1 og 2)

Der er nu udarbejdet serviceniveauer på følgende 18 foranstaltningstyper:

- § 11, stk. 1-2 (tidlige indsatser)
- § 11, stk. 3 (forebyggende indsatser)
- § 52, stk. 3, nr. 2 (familievejledning)
- § 52, stk. 3, nr. 3 (familiebehandling)
- § 52, stk. 3, nr. 3 (psykologbehandling)
- § 52, stk. 3, nr. 4 (Døgntilbud for familier)
- § 52, stk. 3, nr. 5 (aflastning)
- § 52, stk. 3, nr. 6 (kontaktperson)
- § 52, stk. 3, nr. 7 (anbringelse plejefamilie)
- § 52, stk. 3, nr. 7 (anbringelse døgntilbud)
- § 54, stk. 1 (støtteperson til forældre)
- § 76, stk. 3, nr. 1, 2 og 3 (efterværn)
- § 11, stk. 7 (råd og behandling, vejledning i hjemmet)
- § 41 (merudgifter)
- § 42 (tabt arbejdsfortjeneste)
- § 44 / §§ 83, 84 og 86 (aflastning, aflæsning og vedligeholdelsestræning)
- § 45 ledsagsordning
- § 32 og 32a (hjemmetræning)

Serviceniveauerne er udarbejdet med inspiration fra Københavns Kommunes serviceniveauer. Hvis udvalget ønsker ændringer til de forelagte serviceniveauer, som er udgiftsdrivende, vil det skulle ske i forbindelse med de politiske forhandlinger af budget 2023. Det bemærkes, at der er større budgetoverskridelser i 2021 og risiko for overskridelser i 2022. Det forventes, at de nødvendige modgående tiltag i 2022 kan ske inden for rammerne af de beskrevne serviceniveauer. I 2023 er der et større fald i budgettet, og det er uafklaret, om denne reduktion vil kunne håndteres uden ændringer i serviceniveauer.

Cases (Bilag 3-12)

Børneudvalget godkendte på møde den 22. april 2021, at udvalget i forbindelse med fremlæggelsen af de færdige serviceniveaubeskrivelserne vil få forelagt 10 casebeskrivelser inden for fem udvalgte sagstyper/foranstaltninger i serviceloven. De fem sagstyper er:

- Forebyggelse, jf. SEL § 11.
- Rådgivningsforløb/familiebehandling, jf. SEL § 52, stk. 3
- Beslutning om anbringelse, jf. SEL § 52, stk. 3, nr. 7
- Efterværn, jf. SEL § 76, stk. 3
- Aflastning til børn med handicap, jf. SEL § 44, jf. § 84

Udvalget bliver inden for hver sagstype/foranstaltning forelagt to casebeskrivelser: Én casebeskrivelse, hvor bevilling er givet, og én casebeskrivelse, hvor der er givet afslag på bevilling. Dette har til formål, at udvalget får et konkret indblik i betydningen af de serviceniveauer, som det vedtagne budget giver mulighed for. BDO har været inddraget i udvælgelsen, da BDO har gennemlæst alle sager i afdelingen, og de kan dermed bidrage til at sikre, at de udvalgte sager er repræsentative og lovmedholdelige. Casebeskrivelserne er anonymiserede, således at det ikke er muligt at identificere eller genkende den konkrete sag. Alle cases er fremlagt som lukkede bilag af hensyn til mest mulig beskyttelse af familierne. Casene er suppleret med en tidslinje for den samlede sag.

Benchmark for økonomi og aktivitet på det specialiserede børneområde (bilag 13)

Børne- og ungeområdet har lavet en benchmark af økonomi og aktivitet på området for børn, unge og familier i udsatte positioner. De kommuner Frederiksberg sammenlignes med, er udvalgt ud fra VIVEs sammenligningsgruppe. VIVE sammensætter således sammenligningsgrupper, der tager højde for socio-økonomiske forskelle og andre statistiske indikatorer, der har betydning for udgiftsbehovet. Udover de 12 kommuner i VIVEs sammenligningsgruppe er inkluderet lands- og landsdelsdata for Region Hovedstaden, hvor de er tilgængelige samt data fra hhv. Vejle og Aarhus kommuner. I forhold til børn med særlige behov er Frederiksberg placeret i gruppen af kommuner, hvor udgiftsbehovet i gruppen er lavt og ressourcepresset er lavt.

Benchmark viser bl.a., at:

- Frederiksberg ligger noget under landsgennemsnittet i andel af udsatte børn målt i forhold til antallet af 0-22 årige. Bortset fra Egedal og Furesø ligger de øvrige kommuner i sammenligningsgruppen også under landsgennemsnittet.
- Frederiksberg ligger på niveau med de øvrige kommuner i sammenligningsgruppen ift. antallet af underretninger.
- Frederiksberg kommune har i 2020 det næstlaveste udgiftsniveau pr. indbygger til det specialiserede børneområde i sammenligningsgruppen, kun Dragør ligger lavere.
- Frederiksberg ligger på et lavt udgiftsniveau pr. indbygger til forebyggende foranstaltninger i forhold til sammenligningskommunerne.
- I Frederiksberg er udgifterne pr. indbygger til anbringelser faldet. Dragør, Vallensbæk og Furesø har lavere udgifter pr. indbygger til anbringelser end Frederiksberg

For en uddybning af tallene og endnu mere information henvises til bilag 13.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Serviceniveauer for området for børn og unge med særlige behov

Serviceniveauer for området for børn med handicap

Bilag 13 - Benchmark økonomi og aktivitet for det specialiserede børneområde

Punkt 104: Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning

00.22.00-G01-10-20

Sagsfremstilling

Kriterier for ressourcer til støtte til inklusion ændres

På dagtilbudsområdet er en pulje – ekstra ressourcer – som alle kommunale, selvejende og private daginstitutioner kan søge til at støtte inklusion af børn i sårbare og udsatte positioner, og til at understøtte den gode pædagogiske praksis, der kan medvirke til større trivsel, udvikling og deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet.

For at benytte puljen mere målrettet, og på grund af den stigende efterspørgsel efter de specialiserede tilbud - og dermed også pres på puljen for ekstra ressourcer - vil kriterierne for at søge puljen blive ændret. Med de nye kriterier, der gælder fra 1. januar 2022 vil der blive lagt vægt på, at de ekstra ressourcer skal anvendes til børn, der kræver støtte udover den, de kan få i en almen dagtilbudsplads og til børn, som venter på en særlig formålsplads.

Daginstitutionerne kan imødekomme de øvrige børns forskellige behov med de ressourcer, de får tildelt i budgettet. Derudover har det pædagogiske personale fået tilbudt forskellige efteruddannelser, hvor de har fået yderligere viden og erfaring; blandt andet fra den seneste inklusionsuddannelse, og fra diplommodul om ”Tidlig indsats i dagtilbud i de første leveår for børn i udsatte positioner”, der er igangsat i 2021, og som kører videre i 2022.

I 2022 er puljen for ekstra ressourcer på 2,168 mio.kr. I 2021 er puljen på 2,262 mio.kr. plus de 1,660 mio.kr., som er en del af de overskydende statslige midler til minimumsnormeringer, som kommunalbestyrelsen besluttede at overføre til puljen den 17. maj 2021. I alt er puljen til ekstra ressourcer på 3,922 mio.kr. i 2021. På nuværende tidspunkt er anvendt cirka 3,500 mio.kr.

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven, herunder styrket tilsyn med dagtilbud

I december 2020 indgik regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet en aftale om minimumsnormeringer fra 2024. Aftalen består af ti initiativer, som på forskellig vis kan være med til at sikre, at den kvalitet i dagtilbuddene aftaleparterne ønsker, bliver efterlevet. Et af de ti initiativer handler om, at styrke kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene, herunder også tilsynet med de fysiske rammer.

Det er derfor også aftalt, at der skal fastsættes tydelige lovkrav med minimumsstandards til det kommunale tilsyn. Det styrkede tilsyn med dagtilbuddene skal både understøtte den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet i læringsmiljøerne samtidig med, at det skal styrke kommunernes kontrol med, at dagtilbuddene efterlever lovgivningen på området, og at der er den fornødne pædagogiske kvalitet i tilbuddene.

Børne- og undervisningsministeren har fremsat lovforslaget den 18. november 2021, og er førstebehandlet den 23. november 2021. Det forventes, at loven træder i kraft 1. januar 2022.

De nye bestemmelser om det styrkede tilsyn i loven handler overordnet set om:

- 1) At kommunen skal beskrive, hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold tilrettelægges, og beskrive og offentliggøre det
- 2) Kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet
- 3) Kommunen anvender data, herunder observationer i tilsynet
- 4) Processen ved iværksættelse af skærpet tilsyn og ved udarbejdelse af en handleplan

Med de nuværende retningslinjer for tilsyn i Frederiksberg Kommunes dagtilbud, som er godkendt i kommunalbestyrelsen 1. marts 2010, er det vurderingen, at kommunen opfylder de nye bestemmelser. Der vil dog være enkelte punkter i de nuværende retningslinjer, der trænger til at blive revideret og præciseret. Derfor bliver der arbejdet med en ny tilsynsmodel under strategien for kvalitetsudvikling i dagtilbuddene, som vil blive præsenteret i en særskilt sag til børneudvalget i foråret 2022.

Punkt 105: Strategi for kvalitet i dagtilbud - status

28.00.00-G01-127-19

Resume

Kommunalbestyrelsen godkendte den 4. november 2019 (pkt. 285) indsatsen Markant flere hænder om øgede normeringer og fordeling mellem pædagoger og medhjælpere. Med budgettet for 2021 og 2022 blev målet om normeringer fremrykket til 2022 og en række indsatser blev besluttet med henblik på at understøtte, at normeringsløftet på bedste vis omsættes i øget kvalitet. Børneudvalget tog på møde den 7. juni 2021 (pkt. 71) status for strategi for kvalitetsudvikling i dagtilbud til orientering. Med denne sag forelægges status på strategien for kvalitet i dagtilbud, herunder en status på øgede normeringer som led i den halvårslige opfølgning på Markant flere hænder.

Beslutning

Børneudvalget,

1. tog status på strategien for kvalitetsudvikling i dagtilbud til efterretning
2. tog status på Markant flere hænder til efterretning

Indstilling

Børne- og ungeområdet indstiller til magistraten,
at status på Markant flere hænder tages til efterretning

Børne- og ungeområdet indstiller til børneudvalget,

1. at status på strategien for kvalitetsudvikling i dagtilbud tages til efterretning
2. at status på Markant flere hænder tages til efterretning

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 4. november 2019 (pkt. 285) budget for 2020 indsatsen Markant flere hænder om øgede normeringer og fordeling mellem pædagoger og medhjælpere. Med budgettet for 2021 og 2022 blev målet om normeringer fremrykket til 2022 og en række indsatser blev besluttet med henblik på at understøtte, at normeringsløftet på bedste vis omsættes i øget kvalitet. Børneudvalget tog på møde den 7. juni 2021 (pkt. 71) status for Strategi for kvalitetsudvikling i dagtilbud til orientering. Med denne sag forelægges status på strategien for kvalitet i dagtilbud, herunder en status på øgede normeringer som led i den halvårslige opfølgning på Markant flere hænder.

Børneudvalget besluttede den 26. oktober 2020 (pkt. 94) en række temaer til videre drøftelse, herunder kvalitetsmodellen, som senest blev præsenteret i forbindelse med børneudvalgets temadrøftelse den 31. maj 2021.

Løbende inddragelse og videndeling

Strategiarbejdet indgår løbende på møder med børneudvalget, der har valgt en række temaer, som udvalget sætter særlig fokus på, herunder rekruttering. Strategiarbejdet drøftes desuden løbende på ledermøder og i dagtilbudsledernes netværksgrupper. Senest har Charlotte Ringsmose og Susanne Ringsmose Staffeldt inspireret og kvalificeret arbejdet med indretningen af det fysiske læringsrum. Det er centrale fora for videndeling og udvikling af kvalitetsarbejdet, og sikrer en virkelighedsnær udfoldelse af strategien, ligesom det giver mulighed for at gå i dybden med delprojekterne gennem en stærk faglig og løbende dialog. Samtidig er det et godt afsæt for afprøvning, implementering og forankring af det arbejde, der pågår. Temaerne er bl.a. kvalitetsforståelse, sygefravær, rekruttering og sprogstrategi.

Delprojekter

Med udgangspunkt i en fælles kvalitetsforståelse på dagtilbudsområdet, bidrager delprojekterne på forskellig vis til at understøtte ambitionen om øget kvalitet i dagtilbud. Dagtilbudslederne har været involveret i arbejdet blandt andet gennem deltagelse i forskellige arbejdsgrupper. Nedenfor er en oversigt over delprojekterne opdelt efter projektstatus og i bilag 1 er der en beskrivelse af og uddybende status for delprojekterne:

- Kvalitetsmodel – kvalitetsforståelse, tilsyn samt styrkede, pædagogiske læreplaner
 - Afprøvning af tre tilsynsmodeller er gennemført og kvalitetsmodel under udvikling.
- Øgede normeringer og fordeling af pædagoger og medhjælpere
 - Budget bevilget og systematisk opfølgning på normeringer for kommunale dagtilbud udviklet.

- Samarbejde med Københavns Professionshøjskole
 - Nye hold på merituddannelser – meritpædagog med 2 års erhvervserfaring samt sporskiftemodel for bachelorer. Aftale om afprøvning af det eksemplariske praktikforløb igangsættes ved årsskiftet.
- Sygefravær
 - Temadage om arbejdsmiljø gennemført i efteråret 2021. Tjekliste revideret. Løbende opfølgning på ledermøder og mulighed for at deltage i HR's aktiviteter.
- Rekruttering og fastholdelse
 - Indsatser for styrket rekruttering gennemført.
- Pædagogisk læringsmiljø
 - Vejledninger til udvikling af det pædagogiske læringsmiljø udarbejdet.
- Sprogstrategi
 - Sprogstrategi er under udarbejdelse og præsenteres i starten af 2022.

Andre indsatser

Med Budgetforlig 2021 og 2022 blev det besluttet, at arbejdet med den tidlige indsats skal være en del af Strategien for kvalitetsudvikling i dagtilbud. Der er igangsat et arbejde med udviklingen af tre nye redskaber – en fælles tværgående indsatsstrappe, et indsatskatalog og trivselslinealen, som børneudvalget vil blive præsenteret for på mødet i november måned 2021.

Opfølgning på Markant flere hænder

Kommunalbestyrelsen godkendte den 4. november 2019 (pkt. 285) budget for 2020 herunder, at børn og deres forældre skal have de bedst mulige rammer for at leve et godt og trygt liv på Frederiksberg. Partierne blev enige om indsatsen Markant flere hænder, og at der i 2023 skal være 3 børn i vuggestuerne for hver voksen, og 6 børn i børnehaver for hver voksen i hver daginstitution på Frederiksberg efter Danmarks Statistiks opgørelsesmetode. Fordelingen med 60 procent pædagoger og 40 procent medhjælpere fastholdes. I forbindelse med budget 2021 er målet om normering fremrykket til 2022. Politisk følges der op på Markant flere hænder to gange årligt. Første opfølgning var den 30. november 2020 (magistrat og børneudvalg) og dette er den tredje opfølgning på Markant flere hænder.

Danmarks Statistik offentliggjorde i september 2021 deres årlige normeringsstatistik. I tabel 1 ses den offentliggjorte normering for Frederiksberg Kommune i årene 2015 til 2020. Det fremgår, at normeringen forbedres.

Tabel 1. Danmarks Statistiks normeringsstatistik for Frederiksberg Kommune (alle kommunale og selvejende institutioner) 2015-2020)

Børn/voksen ratio	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-2 år	3,4	3,3	3,3	3,3	3,3	3,1
3-5 år	6,9	6,6	6,7	6,6	6,5	6,2

Af bilag 2 fremgår normeringsstatistikken for samtlige kommuner for dagpleje, daginstitutioner 0-2 år og daginstitutioner 3-5 år for 2015 til 2020.

I Frederiksberg Kommune er det også muligt at opgøre børn/voksen ratioen for kommunens kommunale daginstitutioner (uden Magnoliahuset) løbende for at følge udviklingen i normeringen. Der benyttes samme opgørelsesmetode som Danmarks Statistik benytter i deres statistik.

Tabel 2. Børn/voksen ratio pr. seks måneder samt seneste opgørelse (baseret på 12 måneders gennemsnit), december 2019 til september 2021 (kun kommunale, almene daginstitutioner)

Børn/voksenratio	Dec19	Jun2020	Dec20	Jun21	Sep21
0-2 år	3,3	3,2	3,1	3,1	3,1
3-5 år	6,5	6,4	6,2	6,2	6,2

Som det fremgår af tabel 2, er børn/voksen-ratioen nedadgående, og har været uændret siden december 2020.

Børne- og Undervisningsministeriet har medio 2021 offentliggjort korrigerede normeringstal på dagtilbudsområdet. De korrigerede normeringstal skyldes, at det indgår i den politiske aftale om minimumsnormeringer, at normeringerne fremadrettet skal opgøres på en ny måde. Der er tale om to tekniske korrektioner:

- Børn, der rykkes i børnehave, før de er fyldt tre år, skal have en normering på minimum ét pædagogisk personale pr. tre børn frem til den 1. i måneden, efter de er fyldt tre år. Det betyder, at børn under 3 år, der går i børnehave tæller som to børn i de korrigerede tal.
- Ledere indgår med en vægt på 85 procent frem for 100 procent, som det er tilfældet med tallene i tabellen ovenfor.

Med de korrigerede tal, som ministeriet har offentliggjort, er ratio for vuggestuebørn For Frederiksberg Kommune i november måned 2021 på 3,1 (det samme som i tabellen ovenfor), mens ratioen for børnehalebørn er på 6,4 mod 6,2 i tabellen.

Den korrigerede opgørelsesmetode har også påvirket ratioen i andre kommuner end Frederiksberg Kommune. Vedhæftet som bilag 3 er en oversigt over normeringer (antal børn per pædagogisk personale) for de enkelte kommuner uden og med omregning. Der er afsat statslige midler til implementering af de teknisk korrigerede normeringer, da disse bliver lovpligtige fra 2024. Den korrigerede opgørelsesmetode har betydning for implementeringen af de vedtagne minimumsnormeringerne på Frederiksberg, og der vil forventeligt være lidt længere vej til at indfri målet, når det opgøres med den nye definition. De økonomiske konsekvenser afgøres af de statslige midler, som endnu ikke er kendte. Udvalget vil blive forelagt en sag, når de økonomiske konsekvenser er kendte.

Af tabel 3 nedenfor fremgår andelen af pædagoger i forhold til medhjælpere pr. år i Frederiksberg Kommunes kommunale, almene daginstitutioner.

Tabel 3. Fordelingen mellem pædagoger og medhjælpere pr. år i perioden 2016 til 2020, samt september 2021 (baseret på et 12-måneders gennemsnit)

Personale i %	2016	2017	2018	2019	2020	Sep21
Pædagoger, inkl. pæd. udd. ledere	55,2	57,9	57,5	57,8	56,8	55,1
Medhjælpere, assistenter, PAU-elever	44,8	42,1	42,5	42,2	43,2	44,9

Tabel 3 viser, at der i 2021 har været et mindre fald i andelen af pædagoger frem til september. Det bekræfter tendensen til, at der er udfordringerne med rekruttering af uddannet personale. Som det fremgår, arbejdes der i strategi for kvalitet i dagtilbud aktivt med netop rekruttering og uddannelse mv. ligesom der er fokus på de institutioner, der har den laveste andel af pædagoger med henblik på, at institutionerne iværksætter tiltag, og benytter de redskaber, der er til rådighed for at tiltrække flere pædagoger.

Den videre proces

Den samlede strategi for kvalitet i dagtilbud er fortsat under udvikling gennem delprojekterne. Udvalget vil fortsat blive orienteret om status og udviklingen af strategi for kvalitet i dagtilbud i forbindelse med de halvårslige opfølgninger på øgede normeringer under Markant flere hænder. Derudover vil udvalget blive forelagt særskilte sager om delprojekterne sprogstrategi, der forelægges først i 2022 og tilsyn, der forventes forelagt første halvår 2022. Det nye børneudvalg får en status for strategi for kvalitet i dagtilbud i forbindelse med den generelle introduktion til udvalgets område. Det vil desuden være muligt med fx en temadrøftelse om kvalitetsarbejdet og eventuel udvikling af en politik på området. alt efter hvad et nyt børneudvalg ønsker at prioritere.

I bilag 1 er en oversigt over status på aktiviteter i delprojekterne samt en oversigt over aktiviteter i 2022.

Der er nationalt stor positiv opmærksomhed på Frederiksberg Kommunes arbejde med en samlet strategi for kvalitetsforståelse, som blandt andet er blevet præsenteret på KL's møde, Børne- og Undervisningsministeriet og i fora for dagtilbudsschefer.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Magistraten og børneudvalget.

Bilag

Bilag 1 - status på delprojekter i kvalitet i dagtilbud

Bilag 2 - Normeringsstatistik alle kommuner 2015-2020

Bilag 3 - omregnede normeringer

Punkt 106: Digital klagebog 2020 vedr. børneudvalget

00.07.15-P23-1-21

Resume

Som led i politisk tilsyn med kvaliteten i børne- og ungeområdets arbejde orienteres børneudvalget årligt om omfanget af henvendelser modtaget digitalt og denne sag behandler således henvendelser afsluttet i 2020.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og ungeområdet indstiller, at børneudvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Børneudvalget behandlede den 11. oktober sag vedr. Digital klagebog 2020 (pkt. 98) og har i den forbindelse bedt om uddybning af klagerne. Med denne sag redegøres der nærmere for det generelt gennemgående for klagerne.

Af henvendelser til familieafdelingen i 2020 fordeler henvendelserne sig hovedsageligt inden for tre sagstyper: Anbringelsessager, underretningssager og sager om specialtilbud. Henvendelserne omhandler klager over sagsbehandlingen, herunder at påklagerne oplever, at aftaler ikke overholdes, at der er manglende tilbagemelding og manglende opfølgning på aftaler fra sagsbehandlingen. Endvidere omhandler henvendelserne tilbagemeldinger på sagsforløb - f.eks. at man som veluddannet mor ikke forstår et længere brev om en afgørelse, fordi det er skrevet i et vanskeligt tilgængeligt sprog eller at borgerne oplever, at de må rykke for svar på en henvendelse. For så vidt angår anbringelsessagerne er flere af disse sager tilbage i tid, og hvor der ses gentagne henvendelser i sagen.

Flere af henvendelserne omhandler længerevarende sagsbehandlingsforløb, som overskrider tidsfristerne samt en oplevelse af, at sagerne ikke er håndteret korrekt fagligt. Der fremgår af henvendelserne, at der opleves hyppige skift i sagsbehandler, og at dette ses som en af grundene til, at de ikke oplever, at deres sag er behandlet fagligt forsvarligt og lovmedholdeligt. Disse klagepunkter gælder særligt vedr. underretningssager og i enkelte henvendelser vedr. børnefaglige undersøgelser og sager om specialtilbud.

For så vidt angår klager over afgørelser omhandler disse sager specialtilbud. I disse henvendelser er hovedårsagen til henvendelsen selve afgørelsen, men ovennævnte klagepunkter i forhold til sagsbehandling ses også i disse henvendelser.

I lyset af antallet af klager vedr. sagsbehandling i familieafdelingen og de tilsvarende svar med medhold og beklagelse antages det, at der er en sammenhæng mellem klagerne og de store sagsbehandlingsproblemer, som blev afdækket i familieafdelingen i slutningen af 2019. Som udvalget jævnligt drøfter har der siden foregået et intensivt arbejde for at genoprette kvaliteten med den handleplan og udviklingsplan, som udvalget har godkendt og løbende følger. Dette arbejde kan være baggrunden for, at der ses et aftagende antal henvendelser vedr. sagsbehandling hen mod slutningen af 2020.

Sagsfremstilling den 11. oktober:

Med denne sag forelægges udvalget for en opgørelse af omfanget af henvendelser tilgået børne- og ungeområdet i 2020. I opgørelsen indgår henvendelser tilgået borgmester, udvalgsformand eller børne- og ungeområdet og opgørelsen indbefatter alle typer af henvendelser.

Børne- og ungeområdet håndterer dagligt henvendelser fra borgere om en række forhold under børne- og ungeområdets ressortområde og har herunder også dialog og samarbejde med borgere, som påklager forskellige typer af forhold. Det drejer sig f.eks. henvendelser vedr. afgørelser, oplevelser med den leverede service, kommunens serviceniveau, sagsbehandling, konkrete hændelser mv.

Børneudvalget behandlede den 7. juni 2021 en sag vedr. et koncept for afrapportering af digitale klagebog (punkt 72) og godkendte, at afrapportering følger den skematiske skabelon, som blev besluttet i magistraten den 17. november 2017 (punkt 484). Desuden, at afrapportering sætter fokus dels på vurdering af mulige årsager til udviklingen i antal af klager og det, der klages over og dels på læringspotentialet i klager i forhold til, hvor forvaltningen kan gøre det bedre.

Som baggrund for optælling af henvendelser er det værd at bemærke, at samme henvendelse kan indeholde flere årsagskategorier og samme svar kan kategoriseres med flere svarkategorier. Der er derfor afvigelser mellem det samlede antal henvendelser i alt og fordeling på henholdsvis klageårsager og -svar. Henvendelser, som medfører flere henvendelser fra samme borger om samme sag, er opgjort som en klage.

Nedenstående følger afrapportering af digitale klager for 2020 tilgået børne- og ungeområdet og opgjort jf. ovenfor beskrevne koncept.

Familieafdelingen

I løbet af 2020 er der tilgået børne- og ungeområdet 24 henvendelser vedrørende familieafdelingens fagområder. Til orientering tilgik der 26 henvendelser til børne- og ungeområdet inden for familieafdelingens fagområder i 2019. Nedenstående opgørelse viser fordelingen af klagepunkter i henvendelserne:

Fagområde	Familieafdelingen				
Klage årsag	Klage ikke imødekommet	Klage henvist til relevant myndighed	Klage medførte medhold samt beklagelse	Klage medførte ny henvendelse fra borger	Klagepunkter i alt
Klage over sagsbehandling	4		13	3	17
Klage over afgørelse	7		2		9
Klage over den leverede service					
Klage over kommunens vedtagne niveau					
Klage over personalets adfærd					
Andet*	1		3	2	4

* Klage over oplevelsen af dårlig kommunikation og samarbejde med Frederiksberg Kommune

Det ses, at størstedelen af henvendelserne har omhandlet klage over sagsbehandling. Heri ligger blandt andet klager over oplevelsen af for lang sagsbehandlingstid, oplevelsen af uhensigtsmæssig kommunikation, oplevelsen af utilstrækkelig lydhørhed i samarbejdet mv. Det ses i forhold til denne type af henvendelser, at borgerne overvejende er imødekommet på deres henvendelser, ligesom der også er beklaget over for borgeren. Det fremgår af de svar, som er givet på disse henvendelser, at der samtidig med svaret er givet en fremadrettet plan for at rette op på de påklagede forhold i samarbejde med borgerne. Henvendelser vedr. sagsbehandling omhandler primært børnesager generelt, sager om familiepleje - både i forhold til plejefamiliens samarbejde med Frederiksberg Kommune og familiens oplevelse af sagsbehandling i forbindelse med anbringelse af deres barn og i børnefaglige undersøgelser.

Det ses endvidere, at en del af henvendelserne omhandler klager over afgørelser. I forhold til denne type af klager er henvendelserne i overvejende omfang ikke imødekommet. Det fremgår af de svar, som er givet på disse henvendelser, at der gives en velbegrunderet tilbagemelding på grundlaget for afgørelsen og i forlængelse heraf en redegørelse for, hvorfor klagen ikke kan imødekommes. Den overvejende årsag til, at denne type af henvendelser oftest ikke imødekommes er, at det faglige grundlag og sagsforløbet frem til afgørelsen er udført fagligt korrekt, og der er derfor ikke anledning til at revurdere afgørelsen. I enkelte svar kan henvendelsen ikke imødekommes, idet der ikke er sket nyt i sagen, som giver anledning til at revurdere afgørelsen.

For så vidt angår kategorien 'Andet' omhandler disse henvendelser frustrationer over det generelle samarbejde og kommunikation med Frederiksberg Kommune, særligt i forhold til som borger at føle sig informeret og inddraget i de sager, som de selv eller deres børn er en del af.

For langt størstedelen af henvendelserne har der i forbindelse med familieafdelingens genopretningsplan, vedtaget i magistraten den 20 januar 2020 (punkt 21), været udført en arbejdsproces, som har understøttet udviklingen af en styrket socialfaglig kvalitet i sagsbehandling. Herunder er der udviklet arbejdsgange, som sikrer højere grad af rettidighed og kvalitet i sagsbehandlingen.

Dagtilbudsområdet

I løbet af 2020 er der tilgået børne- og ungeområdet 4 henvendelser vedrørende dagtilbudsområdet - samme niveau som antal henvendelser i 2019.

Nedenstående opgørelse viser fordelingen af klagepunkter i henvendelserne:

Fagområde	Dagtilbudsafdelingen				
Klage årsag	Klage ikke imødekommet	Klage henvist til relevant myndighed	Klage medførte medhold samt beklagelse	Klage medførte ny henvendelse fra borger	Klagepunkter i alt
Klage over sagsbehandling					
Klage over afgørelse	2		1		3
Klage over den leverede service	1				1
Klage over kommunens vedtagne niveau					
Klage over personalets adfærd	1				1
Andet					

Det ses af ovenstående, at der hovedsageligt er tale om henvendelser vedr. afgørelser. I et tilfælde er henvendelse berettiget og det påklagede skyldtes en systemfejl. På den baggrund er henvendelsen imødekommet og der er samtidig beklaget over for borgeren.

De tilfælde, som ikke kunne imødekommes, omhandler afgørelser truffet i forlængelse af politiske beslutninger vedr. håndtering af Corona og, hvor den truffe beslutning lå inden for den vedtagne ramme.

Henvendelse vedr. personalets adfærd omhandler en konkret borgeroplevelse i forbindelse med en daginstitution.

Udviklingen i antal henvendelser

Nedenstående illustrerer udviklingen i antal henvendelser over de seneste 3 år vedr. børneudvalgets ressort:

År	Antal henvendelser
2020	28
2019	26
2018	45

Erfaringen over de seneste tre år er, at der synes at være en sammenhæng mellem antal henvendelser og konkrete hændelser enten i form af ændrede rammer for serviceydelser eller som følge af opmærksomhed via medier.

I lyset af antallet af klager vedr. sagsbehandling i familieafdelingen og de tilsvarende svar med medhold og beklagelse antages det, at der er en sammenhæng mellem et efterslæb af medieopmærksomheden på sagsbehandlingen i familieafdelingen og det samlede antal digitale klager inden for familieafdelingens fagområder i 2020. Denne antagelse understøttes af, at der ses aftagende antal henvendelser vedr. sagsbehandling hen mod slutningen af 2020 og flest i starten af 2020s

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 107: Status på familieafdelingens udviklingsplan 2021-2022

00.15.00-A00-48-21

Resume

Ved vedtagelse af familieafdelingens udviklingsplan blev det besluttet, at Børneudvalget forelægges fire årlige statussager om fremdriften i familieafdelingens arbejde med udviklingsplanen. Børneudvalget har i 2021 fået forelagt tre statussager i forbindelse med handleplanen for familieafdelingen. Børneudvalget får her forelagt den fjerde statussag for familieafdelingens arbejde med kvalitet i sagsbehandlingen i 2021. Dette vil være den første statussag, der behandler familieafdelingens nye udviklingsplan 2021-2022. Sagsfremstillingen består af en indledning vedr. familieafdelingens arbejde med udviklingsplanen siden vedtagelse af udviklingsplanen i juni 2021 samt en beskrivelse af de gennemførte aktiviteter og af resultaterne fra BDO's løbende audit. Arbejdet følger den vedtagne tidsplan i udviklingsplanen.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og ungeområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen om status på familieafdelingens udviklingsplan til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen vedtog den 14. juni "Udviklingsplan for familieafdelingen i Frederiksberg Kommune 2021-2022" (bilag 1).

Udviklingsplanen erstatter den tidligere handleplan på området, så udviklingsplanen er det styrende dokument for arbejdet med bl.a. styrket myndighedssagsbehandling i familieafdelingen. Udviklingsplanen skal sikre en fortsat udvikling af familieafdelingen med henblik på at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen yderligere.

Udviklingsplanen er udarbejdet på baggrund af den analyse og de anbefalinger, som den statslige Task Forcen har udarbejdet i forhold til Familieafdelingens arbejde. Som kommunalbestyrelsen ligeledes blev orienteret om d. 14. juni 2021 er udviklingsplanen bygget op om følgende teamer:

- TEMA 1: Forandring i fællesskab – tidlig forebyggende indsats
- TEMA 2: Rette hjælp til rette tid
- TEMA 3: Styrket socialfaglig indsats
- TEMA 4: Kompetenceudvikling

De fire temaer er indbyrdes sammenhængende, fordi de understøtter hinanden.

Som opfølgning på familieafdelingens arbejde med implementeringen af udviklingsplanen mødes familieafdelingens implementeringsgruppe bestående af staben og ledelsen i familieafdelingen med Socialstyrelsens Permanente Task Force ca. 8 uge. Hvert andet møde mellem familieafdelingen og Task Forcen omhandler en gennemgang af 3 konkrete sager, hvor familieafdelingen og Task Forcen sammen drøfter kvaliteten i sagsbehandlingen målt op i forhold til både de lovgivningsmæssige krav og målene fastsat i udviklingsplanen. De øvrige møder mellem familieafdelingens implementeringsgruppe og Task Force har fokus på selve implementering og gennemførelse af initiativerne i udviklingsplanen.

Det første indledende møde med Task Forcen blev planmæssigt afholdt d. 15. oktober som en læringsdag med implementeringsgruppen. Næste statusmøde afholdes d. 17. december med fokus på tilbagemelding på 3 konkrete sager. Der er skemalagt møder med Task Forcen for hele 2022.

Nedenfor gennemgås kort status for de enkelte temaer, samt resultaterne fra BDO's løbende audit af sagerne i familieafdelingen. Det beskrives, at arbejdet med udviklingsplanen følger den planlagte tidsplan. Men der er tale om et stort udviklingsarbejde, så der vil løbende i 2022 blive iværksat og gennemført afgørende initiativer og efteruddannelse. BDO's audit bekræfter således også det samme billede, som Socialstyrelsens Permanente Task Force. BDO skriver således, at den manglende godkendelse af sagerne ikke skyldes de centrale lovmæssige områder da der se fine børnefaglige undersøgelser og handleplaner, men at den manglende godkendelse bl.a. skyldes manglende systematisk opfølgning samt systematisk registrering af relevante sagsbehandlingsskridt og dokumentation.

Tema 1: Forandring i fællesskab – tidlig forebyggende indsats

Tema 1 handler om at styrke den tidlige indsats, både i Familieafdelingens visitation, men også bredere set i forhold til det tværfaglige samarbejde i kommunen.

Fælles indsatsstrappe på børne- og ungeområdet og Fælles bekymringsværktøj

For at styrke den den tværdaglige og den tidlige indsats er der i dette projekt udarbejdet to nye værktøjer. Værktøjerne er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra dagtilbud, skoler, fællesrådgivningen, sundhedsplejen, tandplejen og familieområdet. For det første er der udarbejdet en fælles tværgående indsatsstrappe (bilag 2) med knap 100 indsatser for almenområdet og det specialiserede område. Formålet med indsatsstrappen er at skabe et fælles overblik over de mange indsatser, der eksisterer på børne- og ungeområdet samt at få placeret indsatserne på de rette trin. Dermed er det lettere for medarbejderne på tværs af området, at sikre, at børn og familier modtager den rigtige indsats. Trappen består af forebyggende indsatser (trin 1-2), foregribende indsatser (trin 3-4) og indgribende indsatser (trin 5-6). Indsatsstrappen ledsages af et omfattende indsatskatalog (bilag 3), hvor hver indsats er beskrevet ud fra målgruppe, indhold, adgang og kontaktperson. I indsatskataloget kan de fagprofessionelle mere konkret orientere sig i de enkelte indsatser. Da nogle af indsatserne er midlertidige og nye kommer til vil både indsatsstrappen og -kataloget blive opdateret hvert halve år.

Sammen med produktionen af indsatsstrappen og -kataloget har arbejdsgruppen arbejdet med trivselslinealen (bilag 4) som fælles bekymringsværktøj, som skal anvendes på tværs af hele børne- og ungeområdet.

Trivselslinealen er et redskab til at vurdere, hvor udsat et barn eller en ung er i sin udvikling og trivsel. Vurderingen sker på baggrund af en samlet faglig vurdering ud fra en række risikofaktorer hos henholdsvis barnet/den unge, forældre og netværk. Linealen er opdelt i fem farver, der er med til at indikere, hvor udsat barnet eller den unge er. Formålet med trivselslinealen er bl.a. at skabe en fælles forståelsesramme og et fælles sprog hos de fagprofessionelle i deres vurdering af barnet/den unge, hvilket fremmer de tværfaglige samarbejde og at familierne oplever sammenhæng kommunens indsats.

Den 5. oktober 2021 afholdte børne- og ungeområdet en central kickoff for over 100 ledere og nøglemedarbejdere, hvor de blev præsenteret for den fælles indsatsstrappe, indsatskataloget og trivselslinealen som bekymringsværktøj. Den decentral formidling af værktøjerne i alle dagtilbud, dagplejen, skoler, SFO'er, klubber, tandplejen, sundhedsplejen, fællesrådgivningen og på familieområdet vil ske inden d. 1. december 2021. Værktøjerne er pt. analoge, men i starten af det nye år vil der ske en digital understøttelse af dem i et CMS-system. Det gør det nemmere at tilgå og sikre en tidssvarende version af indsatserne. Familieafdelingens modtagelse, de fire forebyggende rådgivere i dagtilbud og i skoler samt PPR har en særlig rolle i deres daglige arbejde med at bruge og udbrede værktøjerne, så børn og unge i Frederiksberg Kommune modtager den rette indsats på det rette tidspunkt.

Tværfagligt samarbejde

Som et led i et styrket tværprofessionelt samarbejde ansatte familieafdelingen og socialafdelingen i starten af 2021 to medarbejdere på tværs af børne- og ungeområdet. Formålet er at styrke det tværgående samarbejde, med fokus på at hjælpe unge med en fysisk og eller psykisk funktionsnedsættelse, godt ind i voksenlivet. Den samlede indsats på tværs af børne- og voksenområdet, skal styrke det vigtige forberedende samarbejde med den unge og den unges forældre. De to overgangskoordinatorer arbejder bl.a. med:

- at sikre nye samarbejdsmodeller, for en mere koordineret og sammenhængende indsats på tværs af børne- og voksenområdet
- at sikre rådgivning og vejledning af unge med nedsat psykisk- og fysisk funktionsevne og deres pårørende
- at sikre kvalificering af familieafdelingens vurdering af hvilke unge, der forventes at overgå til Socialafdelingen
- at sikre at der så tidligt som muligt i samarbejde med den primære sagsbehandler bliver lagt en plan for, hvad der skal aftales og eventuelt iværksættes før det 18. år, med henblik på at sikre en god overgang

Et andet fokuspunkt i udviklingsplanen er at skabe en tættere tilknytning mellem børn og unge i udsatte positioner med det omkringliggende civilsamfund fx via deltagelse i fritidsklubber eller lignende. Familieafdelingen indgår i den forbindelse i Frederiksberg Kommunes projekt omkring ensomhed blandt unge. Projektet styres af Bevæg dig for livet i samarbejde med Frederiksberg Idræt (FIU) og er finansieret gennem regeringens COVID19-hjælpepakke. I dette projekt er der også deltagelse fra Fritidsguiderne, som familieafdelingen allerede har et tæt samarbejde med. I løbet 2022 igangsættes der et arbejde for at afsøge og etablering af yderligere samarbejdsaftaler på tværs af Børne- og Ungeområdet samt med øvrige dele af civilsamfundet.

Formålet med et styrket samarbejde på tværs af Børne- og Ungeområdet og en tættere inddragelse af civilsamfundet er bl.a. at sikre, at indsatserne så vidt muligt tilrettelægges så tæt på almenområdet som muligt, så det enkelte barn og ung fortsat sikres et hverdagsliv med tilknytning til dagtilbud, skole, fritidsinteresser, venner og netværk. Arbejdet med et styrket tværprofessionelt samarbejde samt civilsamfundsinddragelse er ifølge tidsplanen tidsfristsat til at forløbe i hele 2022.

Tidlig opsporing og forebyggelse i familieafdelingen

Arbejdet med omstilling til at arbejde mere med den tidlige forebyggende indsats i myndighedsarbejdet og visitationen er endnu ikke påbegyndt, men skal ifølge udviklingsplanens tidsplanen igangsættes i 2022 (se også tema 3 og tema 4).

Tema 2: Rette hjælp til rette tid

Formålet med tema 2 er at understøtte myndighedsrådgivernes arbejde med at styrke sagsbehandlingskvaliteten samt sikre lovmedholdelighed og fristoverholdelse bl.a. gennem et stærkt administrativt grundlag for sagsbehandlingen i familieafdelingen.

Organisering af familieafdelingen

I forbindelse med udviklingsplanen har familieafdelingen gennemført en mindre organisationstilpasning. Organisationstilpasningen skal bl.a. sikre, at familieafdelingens organisering understøtter arbejdet med de fastsatte mål for kvalitet i sagsbehandlingen i udviklingsplanen. Organisationstilpasningen er gennemført via en inddragelse og høringsproces blandt alle medarbejdere i familieafdelingen samt MED-udvalget. Ingen sager har skiftet sagsbehandler som følge af organisationstilpasningen, men enkelte medarbejdere skal fremadrettet referere til en ny sektionsleder/souschef. Der er den 1. november 2021 ansat en souschef, som erstatning for en nedlagt sektionslederstilling. Souschefen skal fremadrettet have ansvaret for modtagelsen, de forebyggende rådgivere og tværgående udviklingsorienterede indsatser, herunder den tidlige forebyggende indsats samt implementering af socialfaglige indsatsområder på tværs af familieafdelingen.

Arbejdsgangsbeskrivelser

For at understøtte en endnu højere grad af brugen af arbejdsgangene i familieafdelingen blev der med udviklingsplanen vedtaget en aktivitetsplan for implementering og tilpasning af familieafdelingens arbejdsgang. Familieafdelingen har i den forbindelse nedsat en redaktionsgruppe med deltagelse af medarbejdere fra alle teams. Redaktionsgruppen har til formål, at revidere og opdatere alle de nuværende arbejdsgange, således at de bedst muligt understøtter den ønskede kvalitet i sagsbehandlingen. Derudover er der besluttet en mere smidig adgang til arbejdsgangene gennem en digital løsning, således at arbejdsgangene er nemmere tilgængelige. Da arbejdsgangene er et dynamisk arbejdsredskab for sagsbehandlingen vil redaktionsgruppens arbejde med tilpasning af arbejdsgangen og udarbejdelse af PIXI udgaver fortsætter under hele udviklingsplanens periode.

Serviceniveauer

I forbindelse med Handleplanens arbejde i samarbejde med BDO udarbejdede familieafdelingen serviceniveauer for børne-familieområdet samt børnehandicapområdet.

Sagen vedr. serviceniveauerne har været forelagt børneudvalget den 22. marts 2021 (sagen blev udsat) og igen den 12. april 2021 hvor forslag til procesplan samt en anonymiseret case blev fremlagt. Den 31 maj 2021 godkendt børneudvalget skabelonen til serviceniveauer og den 16 august blev et konkret serviceniveau samt dertilhørende cases drøftet i børneudvalget.

Alle serviceniveauerne samt dertilhørende cases forlægges børneudvalget d. 29. november 2021, hvor der ligeledes vil pågå en generel drøftelse af serviceniveauer. Der vil efter politisk vedtagelse af serviceniveauerne blive arbejdet med implementering i familieafdelingen særligt i forbindelse med familieafdelingens visitationsudvalg, hvor børn og unge bliver visiteret til servicelovens ydelser og foranstaltninger.

Datadrevet ledelse og styring

Et centralt fokus i udviklingsplanen er det fortsatte behov for tæt opfølgning på fristoverholdelse og lovmedholdelighed i sagsbehandlingen. Der er som beskrevet i udviklingsplanen udarbejdet et fælles koncept for feedback til medarbejdere med fokus på fælles læringspunkter fra de gennemførte ledelsestilsyn og ledelsesinformationer.

Derudover arbejder familieafdelingen i samarbejde med økonomi- og dataafdelingen på at sikre en datamodel for DUBU-data til FKlis-systemet, således at data vedr. centrale lovgivningsmæssige parametre i sagsbehandlingen automatisk kan tilgås via. FKlis. Familieafdelingen er påbegyndt pilotperioden, hvor dele af data er lagt i FKlis. Frem til primo 2022 vil familieafdelingen gennemføre en validering af de del-data, der leveres til FKlis i forhold til at sikre, at der er overensstemmelse mellem de data, som kan trækkes direkte i DUBU og dem, der leveres til FKlis. Derudover har familieafdelingen i tråd med de beskrevne aktiviteter i udviklingsplanen igangsat arbejdet med revidering af ledelsestilsynet på baggrund af erfaringerne for det seneste års anvendelse af det nuværende ledelsestilsyn (bilag 5). Ledelsestilsynet blev udviklet i samarbejde med EY's herunder også udvikling af det tematiserede ledelsestilsyn. Det nye og opdaterede ledelsestilsyn forventes taget i brug januar 2022.

DUBU og økonomi

Som et led i udviklingsplanen aktiviteter vedr. DUBU-understøttelse samt korrekte økonomidata har familieafdelingen udarbejdet et ydelses- og leverandørkatalog som hjælperedskab til alle rådgiverne. Familieafdelingens ydelses- og leverandørkatalog er et hjælpeværktøj til at vælge de rigtige ydelser og leverandører i DUBU, når rådgiverne skal oprette en indsats på et barn eller ung. Det er tænkt som et opslagsværk, som skal hjælpe med at vælge de rigtige paragraffer og

samtidig sikre en god og systematisk registreringspraksis på ydelsesområdet ligeledes til hjælp for indsats- og økonomistyring. Alle indsatser i DUBU er blevet genoprettet pr. 31. oktober og der vil den kommende tid blive arbejdet med at sikre korrekte leverandøren i DUBU.

Tema 3: Styrket socialfaglig indsats og tema 4: kompetenceudvikling

Udviklingsplanen identificerer under tema 3: Styrket socialfaglig indsats, fem essentielle indsatsområder, som alle er centrale for sagsbehandlingen i familieafdelingen. Særligt for implementeringen af disse fem socialfaglige fokusområder er, at de tager udgangspunkt i en tematiseret implementering, således at der skabes rum og tid til forankring af den enkelte socialfaglige indsats i familieafdelingen. Der iværksættes således kun aktiviteter inden for én socialfaglig metode eller arbejdsgang ad gangen. Det er således en klar anbefaling fra Task Forcen, at der ikke igangsættes for mange aktiviteter på en gang, da det er Styrelserne erfaring, at dette ikke fremme kvaliteten i arbejdet med børnesagerne.

Som et led i den tematiserede og derved trinvis implementering af de socialfaglige indsatsområder, har familieafdelingen udarbejdet en plan for implementering af de socialfaglige indsatsområder. Dette indeholder bl.a. et fælles koncept for hvordan der sikres en forankring på tværs af familieafdelingen, i det enkelte teams og ude blandt myndighedsrådgiverne i deres makkerpar.

Forudsætningen for implementering af de centrale socialfaglige indsatser er kompetenceudvikling af alle medarbejder i familieafdelingen som beskrevet under tema 4: kompetenceudvikling. Dette gælder både den individuelle og den fælles kompetenceudvikling på tværs af hele afdelingen.

Familieafdelingen har planlagt og delvist igangsat tre kompetenceudviklingskurser for alle myndighedsrådgivere gennem Socialstyrelsens børnekatalog. Kurserne omhandler alle de centrale socialfaglige tematikker i udviklingsplanen henholdsvis:

- ICS-metoden herunder børnefaglige undersøgelser og handplaner
- Inddragelse af netværk og børnesamtale
- Tidlig forebyggende indsats

De tre separate kompetenceudviklingskurser løber i den nævnte rækkefølge fra september 2021 med en forventet færdiggørelse ultimo 2022. ICS-kurset løber fra september 2021 – 1. marts 2022 og kurset i øget inddragelse af netværk og afholdelse af børnesamtaler opstartes i januar 2022 og afsluttes april 2022. Der vil den kommende tid arbejdes på at sikre den sidste planlægning af kursus vedr. tidlige forebyggende indsats. Kurset er planlagt til afholdelse i løbet af efteråret 2022.

Det er grundlæggende for implementeringen af alle fem socialfaglige indsatsområder at alle myndighedsrådgivere er påbegyndt og har gennemført undervisningen i den socialfaglige metode ICS, da ICS-kurset er fundamentet for familieafdelingens arbejde med børn og unge. De første myndighedsrådgivere er påbegyndt ICS-uddannelsen som afsluttes 1. marts 2022. De sidste myndighedsgrupper påbegynder undervisningen i ICS medio december 2021. Der er ligeledes udpeget faglige fyrtårne som skal gå på tværs og sikre implementering af ICS-metoden i alle grupper.

Børnefaglige undersøgelser

Som et led i udviklingsplanen har familieafdelingen omlagt sagsgangene og skabt klare arbejdsgange i forbindelse med de børnefaglige undersøgelser således at samarbejdet og overleveringen fra modtagelsen til de forebyggende teams, anbringelsesteamet samt specialrådgivningen er styrket. Det styrkede samarbejde mellem modtagelsen og de enkelte teams har bl.a. også fokus på faglig sparring herunder tragtning af børnefaglige undersøgelser således, at der sikret et endnu skarpere fokus af det enkelte barns behov i undersøgelsen. Der vil den kommende tid arbejdes på en udvidelse af denne model, hvor de børnefaglige undersøgelser bliver fulgt fra modtagelsen og til de afsluttes ude i de enkelte teams.

Handleplaner

Det socialfaglige indsatsområde vedr. handleplaner er ikke påbegyndt endnu, men skal ifølge tidsplanen for udviklingsplanen opstarte primo 2022. Der vil den kommende tid bliver arbejdet med et årshjuls-redskab til brug for sagsbehandlingen i forbindelse med opfølgning på handleplanerne.

Netværksinddragelse

Aktiviteterne omkring implementeringen af de socialfaglige indsatsområder vedr. netværksinddragelse og børnesamtaler er ikke påbegyndt endnu, men skal ifølge tidsplanen for udviklingsplanen gennemføres medio til ultimo 2022. Familieafdelingen har dog allerede afholdt 2 række tematiserede gå-hjem-møder for alle familieafdelingens ansatte, med hhv. Københavns Kommunes børne- og familieområde (BBU) om inddragelse af netværk og anvendelsen af netværkskoordinatorer samt ét gå-hjem-møde om samarbejdet mellem børnehuset, politiets overgrebsgruppe og familieafdelingen, hvor bl.a. repræsentanter fra Politiets overgrebsgruppe og børnehuset deltog. Familieafdelingen har ligeledes som den første afdeling på børne- og ungeområdet i Frederiksberg kommune implementeret it-systemet SAPA

(sags- og partsoverblik). SAPA er et opslagsværktøj, der giver myndighedsrådgiverne et overblik over data om borgere og virksomheder samt disses eventuelle sager hos kommunen.

Derudover skal SAPA medvirke til at give myndighedsrådgiverne et bedre indblik i familie- og netværket hos de børn og unge, som har en sag i familieafdelingen. Et bedre overblik over barnets familie- og netværk skal ses som supplement til familieafdelingens kompetenceudvikling inden for netværksinddragelse samt implementeringen af fælles genogrammer og netværksskott.

Anden kompetenceudvikling

I tillæg til den igangsatte fælles kompetenceudvikling for alle rådgivere i familieafdelingen, så er der samtidig en række medarbejdere i familieafdelingen, som i tillæg til de fælles kurser, der er startet på diverse diplom/efter-/videreuddannelser i tråd med udviklingsplanens tema 4. Aktuelt har familieafdelingen 11 medarbejdere på diplom eller anden efteruddannelse, heraf er de 9 i gang med kursus som led i en diplomuddannelse og 2 rådgivere er i gang med anden efteruddannelse.

Audit ved. BDO

I forbindelse med overgangen fra Handleplanen til Udviklingsplanen blev det besluttet, at BDO frem til udgangen af 2022 fortsat skal gennemføre audit på en række sager i familieafdelingen.

Med udgangspunkt i udviklingsplanens kompetenceudvikling gennem kurser i blandt andet ICS-metoden blev det vurderet, at kvalitet i sagsbehandlingen kan understøttes yderligere gennem denne fortsatte auditering. Formålet med auditeringen er, at skabe opmærksomhed og læring vedrørende de udfordringer i sagsbehandlingen, som fremkommer gennem auditeringen. Gennem auditeringen kan man se, hvordan kvalitet i sagsbehandlingen udmønter sig i hverdagen i samarbejdet med familierne. Hidtil har der været auditeret på temaer, der relaterede sig til genopretningen.

Siden januar 2020 har BDO hver måned auditeret 10 sager med udgangspunkt i færdigmeldte sager fra genopretningen. I foråret 2021 blev der ikke auditeret for maj, juni og juli måned grundet omlægning af BDO's opgaver for familieafdelingen i forlængelse af den politiske vedtagelse af udviklingsplanen. I foråret blev genopretningen desuden afsluttet, så der ikke længere var færdigmeldte sager at auditere, da alle sager var gemmenået. Fra august 2021 er sagstallet for auditering reduceret til fem sager om måneden og der auditeres nu nye afgørelser og ikke genoprettede sager. Det er aftalt, at udmøntningen af audit for de 20 henlagte audits fra foråret og de fem sager månedligt i perioden fra 1.8. – 31.12.2021 (i alt 55 audits) sker teamvis med udvælgelse af 7 sager pr. team. Afrapporteringen til dette børneudvalgsmøde omhandler audit for i alt 21 sager. Hertil kommer afrapportering af resultaterne for april måned, som også er medtaget i denne status.

I perioden oktober og november 2021 er der gennemført audit i 21 sager, hvoraf BDO har godkendt 13 ud af 21 sager. Der har i perioden været foretaget audit på tilfældigt udvalgte anbringelse- og forebyggelsessager. Samlet set ser BDO lovmedholdelig og rettidig sagsbehandling i mange af sagerne med fokus på børnene, de unge og familierne. BDO vurderer, at der i flere sager er relevante socialfaglige vurderinger i forhold til, om sagen skal lukkes eller afdækkes yderligere samt relevante socialfaglige vurderinger, som sikre en rød tråd i sagen.

BDO vurderer i det vedlagte bilag, at der i de 14 auditerede for modtagelsen og distriktsgrupperne gælder, at der "handles lovmedholdeligt og rettidigt med fint fokus på børn, unge og familier. Der er fine socialfaglige vurderinger i forhold til, om sagen skal lukkes eller afdækkes yderligere og såfremt sagen afdækkes yderligere, er dette sket rettidigt og med fine socialfaglige vurderinger, der binder sagen god sammen".

I forebyggelsessager ses der i 3 ud af 14 sager fejl på baggrund af manglende økonomifokus, langsommelighed og fejlljournalisering af sagens akter. BDO's audit af anbringelsessagerne viser, at 5 ud af de 7 gennemgåede sager ikke kan godkendes, primært på grund af manglende rettidighed i opfølgningerne. Alle anbringelsessagerne er efterfølgende genoprettet og er af faglig konsulent vurderet lovmedholdelige.

For at imødekomme de fortsatte udfordringer for overholdelse af tidsfristerne og systematik i sagsbehandlingen har familieafdelingen udarbejdet en proces med fokus på iværksættelse af en mere systematisk opfølgning på overholdelse af tidsfrister i sagerne. Processen indeholder for en tættere ledelsesmæssig styring i forhold til opfølgning på tidsfrister i sagerne samt en arbejdsgang for, hvordan den enkelte rådgiver tidligere kan modtage sparing fra ledelsen i forhold til planlægning af arbejdstiden, således at fristerne i højere grad overholdes. Se bilag 6 for uddybende beskrivelse af BDO's resultater af audit samt bilag 7 om familieafdelingens konklusioner på audit.

Økonomi

*[Sagens økonomiske konsekvenser.]

Borgmesterpåtegning

*[SKAL UDFYLDDES! OG HJÆLPETEKST SKAL SLETTES. Påtegning på baggrund af opstillede kriterier. Skriv: 'uafklaret' eller 'ja' eller 'nej' før klarmelding. Når sagen klarmeldes, så skal et 'ja' ændres til: 'intet at bemærke'.]

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Udviklingsplan for familieafdelingen 2021-2022

Bilag 2 - INDSATSTRAPPE

Bilag 3 - INDSATSKATALOG

Bilag 4 - TRIVSELSLINEAL

Bilag 5 - Skabelon Ledelsestilsyn 2021

Bilag 6 - Audit status fra BDO

Bilag 7 - Familieafdelingens notat vedr. audit oktober-november 2021

Punkt 108: Anbringelsesstatistik pr. 1. oktober 2021

27.03.00-P05-1-20

Resume

Den kvartalsvise anbringelsesstatistik fremlægges til orientering.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at udvalget tager anbringelsesstatistikken til efterretning

Sagsfremstilling

Pr. 1. oktober er 125 børn fra Frederiksberg anbragt udenfor hjemmet. Antallet af anbragte børn og unge i Frederiksberg har de seneste 2 år ligget stabilt omkring 120-125 børn og unge. I perioden fra 1. januar 2018 til 1. januar 2021 er antallet af 0-17 årige i Frederiksberg Kommune faldet med ca. 360 personer, i samme periode er antallet af 12 til 17 årige steget med ca. 340 personer. Teenagere udgør den største gruppe af de anbragte børn.

For yderligere uddybning af køn, alder og typer af anbringelser henvises til sagens bilag. Enkelte grupperinger i anbringelsesstatistikken indeholder meget få børn og unge, hvilket betyder risiko for, at de pågældende kan identificeres og derfor er bilaget til sagen i henhold til GDPR reglerne ikke offentligt.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 109: Ændring af praksis vedrørende orientering af børneudvalget om sager behandlet i Børn og Unge-udvalget

27.24.27-G01-2-21

Resume

Med denne sag præsenteres udvalget for en ændring af den tidligere praksis, hvor børneudvalget hvert kvartal fik forelagt en orientering om de sager, der havde været behandlet i Børn og Unge-udvalget. Der har været tale om sager med følsomme personoplysninger, der har været behandlet i et selvstændigt nævns lignende organ, som Børn og Unge-udvalget er. Børne- og ungeområdet har været i dialog med Jura i Sekretariatet om disse forelæggelser. Det er på den baggrund blevet konstateret, at der ikke har været hjemmel til, at forvaltningen af egen drift forelægger disse sager løbende for børneudvalget. På den baggrund ændres praksis.

Beslutning

Børneudvalget

1. tog orienteringen til efterretning.
2. godkendte, at sagen om anbringelsesstatistik udvides med statistik om sager behandlet i Børn og Unge-udvalget.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller,

- 1) at børneudvalget tager orienteringen om praksisændring af forelæggelse for børneudvalget af sager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget til efterretning.
- 2) at børneudvalget tager stilling til, om sagen om anbringelsesstatistik skal udvides med statistik om sager behandlet i Børn og Unge-udvalget.

Sagsfremstilling

Børneudvalget har hidtil, ca. én gang i kvartalet, fået forelagt en orientering om børnesager i ikke-anonymiseret form, der i den seneste periode har været forelagt Børn og Unge-udvalget.

Børn og Unge-udvalget er et selvstændigt nævns lignende organ. Børn og Unge-udvalget træffer sine afgørelser uafhængigt af kommunalbestyrelsen, og de almindelige regler om kommunens stående og ad hoc-udvalg gælder ikke for Børn og Unge-udvalget.

Børne- og ungeområdet har været i dialog med jurister i kommunaldirektørens område om spørgsmålet om forelæggelse for børneudvalget af børnesager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget. Det vurderes, at der ikke er hjemmel til, at forvaltningen forsætter sin praksis med at forelægge børneudvalget bilag fra børnesager, der indeholder oplysninger, der kan henføres til bestemte, identificerbare personer. Det skyldes navnlig, at der ikke er hjemmel til den løbende forelæggelse efter reglerne om sagsindsigt i kommunestyrelsesloven.

På den baggrund vil børneudvalget ikke fremadrettet løbende få forelagt børnesager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget.

Tidligere praksis med orientering af børneudvalget om børnesager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget
Hidtil har børneudvalget, ca. én gang i kvartalet, fået en orienteringssag om de børnesager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget i den seneste periode.

Orienteringen af børneudvalget er foretaget som et lukket punkt på dagsordenen, således at det kun er medlemmer af børneudvalget, og ikke offentligheden, der har haft mulighed for at læse sagen og sagens bilag. De bilag, der har været vedlagt orienteringssagen, har været protokol fra møde i Børn og Unge-udvalget samt forvaltningens indstilling til udvalget.

Disse bilag (protokol og indstilling) indeholder følsomme personoplysninger, der kan henføres til de pågældende børn og forældre m.fl., der i øvrigt i bilagene er angivet med navn, adresse og personnummer.

Via retten til sagsindsigt efter kommunestyrelseslovens § 9 kan ethvert kommunalbestyrelsesmedlem hver især anmode om og få indsigt i alle børnesager i familieafdelingen, herunder indstillingerne til og afgørelserne i Børn og Unge-udvalget. Efter Frederiksberg-ordningen kan et kommunalbestyrelsesmedlem også stille KBS-spørgsmål til disse

børnesager. Der er ikke krav om, at sagsindsigter og KBS-svar anonymiseres, men kommunalbestyrelsesmedlemmerne vejledes om deres tavshedspligt.

De styrelsesretlige regler om sagsindsigt giver dog ikke hjemmel til, at forvaltningen rutinemæssigt og med jævne mellemrum af egen drift orienterer børneudvalget om alle afgørelser i Børn og Unge-udvalget. Det skyldes, at der herved mangler den forudsatte specifikke anmodning vedrørende en konkret børnesag fra et kommunalbestyrelsesmedlem, der udøver sine personlige kommunalpolitiske rettigheder.

Forslag til fremtidig orientering af børneudvalget om sager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget
Børneudvalget orienteres én gang i kvartalet om anbringelser i Frederiksberg Kommune i en sag om anbringelsesstatistik på familieområdet. I sagerne om anbringelsesstatistik ses udviklingen i antal anbragte det seneste år fordelt på anbringelsestype, såsom plejefamilie, egne døgninstitutioner mv.

Denne sag om anbringelsesstatistik kan udvides til også at omhandle en statistik om de sager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget over samme periode. Denne opgørelse kan indeholde oplysninger om antallet af sager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget, samt hvilken type af sager der har været behandlet.

Hvis sagen om anbringelsesstatistikken samt statistik over sager, der har været behandlet i Børn og Unge-udvalget giver anledning til, at børneudvalgets medlemmer ønkser yderligere oplysninger, kan medlemmerne søge sagsindsigt efter reglerne i kommunestyrelseslovens § 9.

Børn og Unge-udvalget

Børn og Unge-udvalget er nedsat af kommunalbestyrelsen efter § 18 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Børn og Unge-udvalget består af fem medlemmer, hvoraf to medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, ét medlem er byretsdommer og to medlemmer er pædagogisk-psykologisk sagkyndige.

Børn og Unge-udvalgets opgave er at afgive indstillinger om adoption uden samtykke til Ankestyrelsen og at træffe afgørelser om tvangsmæssige foranstaltninger i sager vedrørende børn og unge efter reglerne i lov om social service.

Børn og Unge-udvalget er et selvstændigt nævnslignende organ. Børn og Unge-udvalget træffer sine afgørelser uafhængigt af kommunalbestyrelsen, og de almindelige regler om kommunens stående og ad hoc-udvalg gælder ikke Børn og Unge-udvalget. For eksempel kan kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke få adgang til Børn og Unge-udvalget, medmindre det drejer sig om de to medlemmer udpeget af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Børn og Unge-udvalgets virke er særskilt reguleret i retssikkerhedslovens §§ 18-21 samt den forretningsorden, der er fastsat ved bekendtgørelse.

Børn og Unge-udvalget træffer afgørelse i sager, hvor forældremyndighedsindehaveren og efter omstændighederne den unge ikke har eller ikke lovligt kan give samtykke, for eksempel afgørelser om:

- Undersøgelser af et barns eller en ungs forhold
- Anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet
- Opretholdelse af en anbringelse uden for hjemmet
- Afbrydelse af samvær og/eller kontakt mellem f.eks. forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under en anbringelse uden for hjemmet
- Overvåget samvær under et barns eller en ungs anbringelse uden for hjemmet

Det er børne- og ungeområdet, familieafdelingen, der – på vegne af kommunalbestyrelsen – skal forelægge sagen for Børn og Unge-udvalget med sin indstilling. I akutte tilfælde kan udvalgets formand eller næstformand træffe en foreløbig afgørelse. Formandens eller næstformandens afgørelse skal inden 7 dage godkendes af udvalget. Den foreløbige afgørelse godkendt af udvalget har kun gyldighed i én måned, hvorefter udvalget skal træffe afgørelse efter de sædvanlige regler, hvis foranstaltningen skal opretholdes.

Afgørelser truffet af Børn og Unge-udvalget kan påklages til Ankestyrelsen og i sidste ende indbringes for domstolene. En afgørelse i Børn og Unge-udvalget kan ikke begæres indbragt for kommunalbestyrelsen, og kommunalbestyrelsen kan således ikke omgøre en afgørelse truffet af Børn og Unge-udvalget.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 110: Status vedr. indberetning af budget 2022 på døgntilbud for børn og unge

27.30.00-S55-1-19

Resume

Forvaltningen skal sikre, at de selvejende døgninstitutioner indberetter budgetter senest den 15. november på tilbudsportalen.dk. I forlængelse af Børneudvalgets beslutning den 14. januar 2019, sag nr. 9, gives hermed status på indberetningen.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Socialtilsyn Syd fører tilsyn med botilbud og døgninstitutioner i Frederiksberg Kommune og skal blandt andet godkende budgetterne for de selvejende institutioner på familieområdet. Budgetterne for 2022 skal indsendes til tilbudsportalen senest den 15. november 2021, og Børneudvalget har truffet beslutning om at blive orienteret om status for indberetningen.

Frederiksberg Kommune har med budgetvedtagelsen for 2022 godkendt et samlet budget til de selvejende institutioner på 40,1 mio. kr. Hertil kommer 5,0 mio. kr. til køb af pladser på Josephine Schneiders Hus. Med de nye aftaler anvendes 27,5 mio. kr. til forebyggende foranstaltninger og 12,6 mio. kr. til hybel- og døgnanbringelse. Omlægningen af aftalerne betyder at institutioner i højere grad understøtter børn, unge og familier på Frederiksberg.

Det er institutionerne selv, der har ansvar for indberetningen på tilbudsportalen, og i år betyder omlægningen at der er mere omfattende dialog med Socialtilsyn Syd om godkendelse af de udvidede målgrupper og kapaciteten. I forhold til Josephine Schneiders Hus skal godkendelsen af tilbuddet ændres til et privat tilbud uden driftsoverenskomst. Ungdomscenteret Allégården har hidtil været kommunalt godkendt, hvorfor Socialtilsynets godkendelse af hybelpladserne også forventes at strække sig ind i 2022. Nedlæggelse af døgnpladserne på Bülowvej for børn og familier samt målgruppeudvidelsen på Ungdomspensionen Jens Jessens Vej er mindre ændringer som ikke forventes at medføre en længere behandlingstid i Socialtilsyn Syd.

Frederiksberg Kommune har bistået med udarbejdelse af indberetningsmateriale og i forlængelse af budgetudmeldingen har forvaltningen været i dialog med institutionerne og deres administratorer om budgetindberetningen. Forvaltningen er i dialog med institutionerne og sikrer således at indberetningerne for alle institutioner på familieområdet er indmeldt inden udgangen af uge 47, 2022.

Socialtilsyn Syd har frem til den 1. april 2022 til at godkende budgetterne.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 111: 3. forventede regnskab 2021

00.30.14-S00-7-21

Resume

Sagen indeholder forvaltningens tredje og sidste samlede prognose for regnskabsresultatet 2021. 3. forventede regnskab er en opdateret status på overholdelse af budgettet i 2021, som bygger på forventninger samt faktisk forbrug i årets første ni måneder.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller,

1. at 3. forventede regnskab 2021 tages til efterretning
2. at følgende tillægsbevillinger godkendes under serviceudgifter:
 1. Servicerrammeneutrale omplaceringer mellem udvalg i 2021 til 2024 og frem, jf. bilag 3-12
 2. Merudgifter i 2021 med modpost på puljer under magistraten på 75,1 mio. kr., merudgifter i 2022 for 0,3 mio. kr. med modpost på puljen til uforudsete udgifter og merudgifter i 2023 og frem for 0,1 mio. kr. med der indarbejdes i budgetforslag 2023 jf. bilag 3-12
 3. Puljen til uforudsete udgifter opskrives med 15,8 mio. kr. i 2021 svarende til den allerede givne kompensation for Corona med modpost på kasse
 4. Puljen til uforudsete udgifter opskrives med 4,3 mio. kr. i 2021 fra mindreforbrug på overførselsudgifter med modpost på kasse
 5. Mindreudgifter på driften i 2021 for netto 4,2 mio. kr. jf. bilag 3-12 og afsnit 2.6 overføres til 2022 med modpost på puljen til uforudsete udgifter i 2022,
 6. Merudgifter i 2021 for 1,7 mio. kr., som vedrører teknisk korrektion af DUT-midler (jf. overførselsudgifter) med modpost på kassen jf. bilag 3-12
 7. Merudgifter i 2021 for 3,1 mio. kr. med modpost på overførselsudgifter jf. bilag 3-12
3. at følgende tillægsbevillinger gives under overførselsudgifter:
 1. Mindreudgifter i 2021 på overførselsudgifter for i alt 51,7 mio. kr. med modpost på kassen jf. bilag 3-12
 2. Mindreudgifter i 2021 for 1,7 mio. kr., som vedrører teknisk korrektion af DUT-midler (jf. serviceudgifter) med modpost på serviceudgifter jf. bilag 3-12
4. at følgende tillægsbevillinger gives under anlæg:
 1. Mindreudgifter inden for anlægsrammen på 63,6 mio. kr. i 2021, med modpost på den negative anlægspulje i 2021,
 2. Merudgifter for 61,3 mio. kr. i 2022, med modpost på den negative anlægspulje i 2022,
 3. Merudgifter for 0,1 mio. kr. i 2023 indarbejdes i budgetforslaget til 2023,
 4. Mindreindtægter for 5,8 mio. kr. i 2021 med modpost på kassen, jf. bilag 13,
 5. Merindtægter for 4,6 mio. kr. i 2022 med modpost på kassen, jf. bilag 13,
 6. Mindreudgifter under brugerfinansieret anlæg for 4,5 mio. kr. i 2021, der tillægsbevilges på kassen jf. bilag 13 og 15
 7. Merudgifter under brugerfinansieret anlæg for 2,8 mio. kr. i 2022, der tillægsbevilges på kassen i 2022 jf. bilag 13 og bilag 15,
 8. Mindreforbrug udenfor anlægsrammen for 9,9 mio. kr. i 2021 der tillægsbevilges på kassen jf. bilag 13 og bilag 15,
 9. Merforbrug uden for anlægsrammen for 8,6 mio. kr. i 2022 der tillægsbevilges på kassen jf. bilag 13 og bilag 15.
5. at følgende tillægsbevillinger gives under finansielle poster:
 1. nettomerudgifter under kommunens indtægtsside for 21,3 mio. kr. i 2021 med modpost på kassen jf. bilag 15
 2. nettomerudgifter under øvrige finansielle poster for 26,6 mio. kr. i 2021 med modpost på kassen jf. bilag 15
6. at tilbageholdte driftsoverførsler for 16,2 mio. kr. fra 2020 annulleres, jf. bilag 17. Forvaltningen vil til overførselssagen 2021-2022 gennemgå annullerede overførsler fra både 2019 og 2020 for at se, om enkelte institutioner bliver uforholdsmæssigt ramt af de manglende overførsler med henblik på at vurdere, om overførsler evt. skal omfordeles imellem institutioner inden for de rammer budget 2022 tillader
7. at forvaltningen i 2021 bemyndiges til at forudbetale aconto-driftstilskud for 2021 til selvejende og private institutioner med driftsoverenskomst, i det omfang institutionerne har likviditetsudfordringer som følge af Corona-

merudgifter

8. at magistraten giver forvaltningen ekspeditionsbemyndigelse til at forudbetale aconto-driftstilskud til selvejende institutioner med likviditetssudfordringer umiddelbart efter behandling i magistraten
9. at forvaltningen bemyndiges til at udbetale delvis kompensation for dokumenterbare Corona-relaterede (netto)merudgifter hos private velfærdsinstitutioner. De private institutioner vil blive kompenseret i samme omfang, som kommunen er kompenseret af staten.
10. at orientering om økonomisk status på salg af ejendomme tages til efterretning, jf. bilag 16

Direktionen indstiller, at fagudvalgene tager orienteringen vedrørende 3. forventede regnskab 2021 til efterretning.

Sagsfremstilling

1. Sammenfatning

3. forventede regnskab viser en forventet overskridelse af servicebudgettet på 10 mio. kr.

Baggrunden er, at Frederiksberg også i 2021 har haft ekstraordinære corona-udgifter, som kun delvis dækkes af staten. Der forventes således corona-relaterede udgifter på i alt 43 mio. kr. i 2021, mens kompensation fra staten kun udgør knap 16 mio. kr. Dette efterlader en corona-regning på 27 mio. kr., som Frederiksberg selv skal dække. Hvis der ses bort fra de ekstraordinære corona-udgifter er servicebudgettet således overholdt. Dette skal ses i sammenhæng med, at af størstedelen af corona-udgifterne og øvrige udfordringer på driften kan dækkes via midler fra puljen til uforudsete udgifter, som med budget 2021 blev hævet fra 30 til 40 mio. kr. samt efterværnspuljen vedrørende de specialiserede områder.

Selvom driftsudgifterne ekskl. corona samlet set holder sig inden for det vedtagne servicebudget viser 3. forventede regnskab, at særligt de specialiserede områder med et merforbrug på 33 mio. kr., samt ældreområdet med merforbrug på 23 mio. kr. er udfordret. Det skal understreges, at på begge områder er der tale om merudgifter, som i høj grad forventes at have en flerårig karakter og som dermed alt andet lige vil udfordre budgetoverholdelsen i 2022.

Et mindreforbrug på overførselsudgifter i 2021 betyder, at der trods af det corona-relaterede merforbrug på servicedriften, ikke sker en svækkelse af kommunens likviditet. Derudover betyder et forventet mindreforbrug under anlæg, at Frederiksberg forventes at overholde de statsligt styrede budgetrammer, hvis man ser service- og anlægsrammen under ét.

1.1 Serviceudgifter (uden corona)

Servicedriften viser merforbrug på i alt 42,0 mio. kr. før tillægsbevillinger, og reserverne i form af puljen til uforudsete udgifter og efterværnspuljen udgør til sammen 55,0 mio. kr. Hvis der fokuseres på driften uden corona, vil budgettet for serviceudgifter dermed kunne overholdes, og der vil samtidig være udisponerede midler for 13,0 mio. kr. De primære udfordringer ses på de specialiserede områder (både børn, specialundervisning og især voksne), hvor der forventes merforbrug på ca. 33 mio. kr., samt ældreområdet, hvor der forventes merudgifter for ca. 23 mio. kr. Dette er udfordringer der vil række ind i 2022, og som uddybes nedenfor.

1.2 Corona

De forventede corona-relaterede serviceudgifter er i 3. forventede regnskab opgjort til 43,3 mio. kr. Dette er på linje med 2. forventede regnskab. Omkring 2/3 af udgifterne til corona er afholdt i 1. halvår, mens udgifterne i 2. halvår har været lavere. Der er i tallene indlagt en forventet stigning i udgifterne til rengøring og test i december måned, som følge af den stigende smitte, men ikke anticiperet yderligere merudgifter.

Fra pandemiens start har Frederiksberg Kommune prioriteret, at institutionerne har de nødvendige økonomiske midler til at håndtere Corona, samt ikke bærer en corona-regning med til efterfølgende budgetår. Det kan enten ske ved at tillægsbevilge udgifterne i år eller friholde institutionerne for merforbrug i overførselssagen. Konkret foreslås det, at der ifm. 3. forventede regnskab tillægsbevilges for de direkte udgifter til f.eks. ekstra rengøring, manglende indtægter og isolationsfaciliteter, som institutionerne har haft. Disse udgifter udgør i alt 26,9 mio. kr. Merudgifter til løn og vikarer vil indgå i overførselssagen, når de endeligt kan opgøres.

Med økonomiaftalen for 2022 blev der aftalt en statslig kompensation for corona i 2021. Frederiksberg Kommunes andel af kompensationen udgør 15,8 mio. kr., og den resterende del af den corona-kompenserende tillægsbevilling foreslås finansieret fra puljen til uforudsete udgifter.

1.3 Servicerammen

Da kommunernes serviceramme for 2021 blev fastlagt, blev der ikke aftalt yderligere serviceramme til at dække kommunernes ekstraordinære udgifter til corona. Servicerammen er således ikke blevet korrigeret for den statslige kompensation, som kommunerne har fået. Med ekstraordinære udgifter til corona på 43 mio. kr. forventer Frederiksberg derfor at overskride servicerammen i 2021.

Regeringen har dog udmeldt, at man vil revurdere kommunernes udgiftsbehov til corona i lyset af den stigende smitte, der har været i efteråret 2021. Det er forventningen, at Frederiksberg ikke vil rammes af en sanktion, hvis en overskridelse af servicerammen alene kan henføres til ekstraordinære coronaudgifter.

1.4 Driftsoverførsler

Allerede ved 1. forventede regnskab pegede alt i retning af, at Frederiksbergs Kommune også i 2021 ville skulle afholde betydelige ekstraordinære udgifter til corona, og at kommunen ikke kunne forvente at blive kompenseret fuldt ud af staten. Dette var baggrunden for, at det blev besluttet at tilbageholde decentral opsparring og udskudte politiske projekter fra 2020 for i alt 18,6 mio. kr., så man sikrede de fornødne økonomiske rammer til at håndtere epidemien i 2021. Med 3. forventede regnskab kan det konstateres, at denne beslutning var rettidig, da kommunen i modsat fald havde set ind i en større overskridelse af servicebudgettet.

Af Tillægsaftale om budgettet for 2022 fremgik, at man ønsker at sikre, at der efter corona-krisen sker en tilbagevenden til institutionernes normale overførselsadgang af opsparede midler mellem årene. Dette kræver imidlertid, at der er de fornødne økonomiske rammer i 2022 til at rumme overførslerne, som traditionelt finansieres af puljen til uforudsete udgifter. Udskydes de tilbageholdte overførsler fra 2020 til 2022, vil det lægge yderligere pres på økonomien i 2022 og vanskeliggøre ønsket om en tilbagevenden til de normale overførselsregler, da der så ikke blot vil skulle skabes plads til overførslerne fra 2021, men også overførslerne fra 2020.

Derfor indstilles det med 3. forventede regnskab, at overførslerne fra 2020 annulleres grundet de helt ekstraordinære udfordringer, som coronapandemien har medført for kommunens økonomi. Fritaget for annulleringen er dog overførsler vedr. rottehandlingsplan og forundersøgelse af Bispeengbuen, hvor aktiviteten i 2021 er betinget af overførslerne fra 2020. Derudover søges overførsel til Søsters Sophies Minde også tillægsbevilget. I alt vil det være overførsler fra 2020 på 16,0 mio. kr., der ikke overføres.

Det bemærkes, at det allerede med tillægsaftale om budget 2022 blev besluttet at annullere de tilbageholdte overførsler fra 2019.

Coronapandemien er dog ikke slut endnu, og en række budgetoverskridelser i 3. forventede regnskab forventes også at række ind i 2022, hvor de i udgangspunktet skal finansieres af puljen til uforudsete udgifter. Dette lægger allerede nu et pres på overførselsadgangen til 2022. Forvaltningen vil til overførselssagen 2021-2022 gennemgå annullerede overførsler fra både 2019 og 2020 for at se, om enkelte institutioner bliver uforholdsmæssigt ramt af de manglende overførsler med henblik på at vurdere, om overførsler evt. skal omfordeles imellem institutioner inden for de rammer budget 2022 tillader.

1.5 Overførselsudgifter

For kommunens overførselsudgifter forventes der en forbedring ift. 2. forventede regnskab. Der forventes mindredgifter for næsten 75 mio. kr. Siden 2. forventede regnskab er der sket en forbedring på arbejdsmarkedsområdet, hvor genåbningen af samfundet har sat gang i økonomien. Denne udvikling har særligt slået igennem på forsørgelsesyndelser, hvor kontant- og uddannelseshjælp og a-dagpenge både på landsplan og på Frederiksberg udviser betydelige mindredgifter.

På Frederiksberg skal mindredgifterne bruges til at finansiere den langsigtede effektiviseringspulje på 20 mio. kr., der skal realiseres igennem mindreforbrug i regnskaberne. Derudover indgår en væsentlig del af mindreforbruget som forudsætning i budget 2022.

1.6 Anlæg

Anlægsrammen udgør i alt 341,6 mio. kr. i 2021. Da der erfaringsmæssigt vil være forsinkelser på en række af kommunens anlægsprojekter i løbet af året, er der på nuværende tidspunkt anlægsprojekter i gang for 64,4 mio. kr. mere i 2021, end hvad anlægsrammen kan rumme, dvs. i alt 404,9 mio. kr. De 64,4 mio. kaldes også den negative anlægspulje. Med 3. forventede regnskab er der afvigelser på 63,6 mio. kr. i forsinkede projekter, hvilket medfører, at den negative anlægspulje i 2021 indstilles nedjusteret til 0,9 mio. kr. Samlet set forventes et mindreforbrug på anlæg i 2021 på 22 mio. kr., der helt overvejende skyldes forskydninger til 2022. Væsentligst er svømmehallen forsinket med forventet mindreforbrug på 24,2 mio. kr.

2. Serviceudgifter

I nedenstående afsnit vil status på kommunens servicebudget blive gennemgået. Først ses der på driften uden corona, hvorefter der ses på coronaudgifterne i 2021. Til sidst vil håndtering af tillægsbevillinger til både corona og driften blive gennemgået.

2.1 Status på driften uden corona

Indmeldingerne til 3. forventede regnskab på driften viser forventede merudgifter før tillægsbevillinger for 42,0 mio. kr. – jf. tabel 1. Der er tale om en forværring ift. 2. forventede regnskab, hvor der forventedes merudgifter for 31,6 mio. kr.

Tabel 1 Serviceudgifter eksklusiv corona-relaterede udgifter

Udvalg (mio. kr.)	Korr. budget 2021	Udgifts- neutrale tillægs- bevillinger	Afvigelse 3. FR (uden corona)	Indstillede tillægs- bevillinger	Afvigelse efter tillægs- bevillinger
Magistraten	811,7	3,1	-5,6	-0,9	-4,7
Bolig- og Ejendomsudvalget	111,0	2,3	2,9	1,1	1,8
Undervisningsudvalget	820,3	-1,2	0,4	0,1	0,3
Ældre- og Omsorgsudvalget	940,8	-1,1	23,3	20,9	2,4
Kultur- og Fritidsudvalget	183,3	-1,0	-1,9	-1,0	-0,9
Børneudvalget	704,9	0,4	-1,1	1,5	-2,6
Socialudvalget	469,6	2,2	21,5	23,3	-1,8
By- og Miljøudvalget	99,5	0,1	3,6	3,5	0,0
Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	19,1	0,0	-0,5	-0,3	-0,3
Sundheds- og Forebyggelsesudvalget	87,5	-0,2	-0,5	0,0	-0,5
I alt	4.247,6	4,7	42,0	48,3	-6,3
<i>Puljen til uforudsete udgifter og efterværnspuljen</i>			-55,0	-48,3	-6,7
<i>Modpost overførselsudgifter</i>		-1,7			
<i>Modpost kassen</i>		-3,0			
I alt		0,0	-13,0	0,0	-13,0

Der er samlet indmeldt afvigelser for 42,0 mio. kr. før tillægsbevillinger, hvilket dækker over både mer- og mindreudgifter. Ældre- og omsorgsudvalget og socialudvalget har tilsammen indmeldt merudgifter for 44,8 mio. kr. og tegner sig således for mere end den samlede afvigelse på udvalgene.

På ældre- og omsorgsudvalget er det udgifter til hjemmepleje (17,8 mio. kr.) og til social- og sundhedslever (8,6 mio. kr.), som har udviklet sig til større merudgifter end forventet ved 2. forventede regnskab. I modsat retning trækker bl.a. mindreudgifter på køb og salg af plejeboligpladser (-4,5 mio. kr.). Årsagen til stigningen i udgifter til hjemmeplejeydelser skal findes i en adfærdsændring hos borgerne i forlængelse af corona, der har medført, at flere borgere vælger at blive i egen bolig fremfor at søge plejebolig. Denne adfærdsændring forventes som udgangspunkt også at gøre sig gældende i 2022. Samtidig har der i 2021 været ansat væsentligt flere og dyrere social- og sundhedslever end forudsat på budgettet. De flere elever er bl.a. en konsekvens af trepartsaftalerne om at ansætte flere elever i kommunerne, og samtidig er der sket en forskydning mod vokselever, som er dyrere end ungdomsuddannelseselever.

På socialudvalget er der en forventet merudgift på 24,0 mio. kr., som helt overvejende kan henføres til det specialiserede socialområde. Merudgifterne på det specialiserede voksenområde skyldes flere forhold, men kan især henføres til, at flere får støtte i eget hjem (§85). Dette tegner sig for merudgifter for 26,4 mio. kr. Den betydelige stigning i behovet, for støtte i hjemmet, skal blandt andet ses i sammenhæng med at flere botilbud er lavet om til egentlige boliger, hvor borgeren

betragtes som værende i eget hjem. Den støtte de tidligere fik på botilbud, er nu støtte i eget hjem. Dette betyder også, at der er mindreudgifter under boltillbud på 16,1 mio. kr. Samlet er der merudgifter på 10,3 mio. kr. når man se botilbud, og støtte i eget hjem under ét. Herudover forventes der merudgifter på bl.a. Særligt Tilrettelagt Undervisning (STU) (3,7 mio. kr.), samt færre borgere fra andre kommuner på Frederiksberg tilbud, hvilket giver mindreindtægter for 4,4 mio. kr.. Desuden ses der også en stigning i brug af aktivitets- og samværstilbud (3,1 mio. kr.). Der er tale om en forværring siden 2. forventede regnskab med 7,8 mio. kr. Forværringen kan først og fremmest kan henføres til prisstigninger på køb af botilbudspladser hos private leverandører eller i andre kommuner.

Det specialiserede socialområde i Frederiksberg Kommune har i flere år været udfordret af et udgiftspres – som det også er tilfældet i resten af landet. Derfor blev der med budget 2021 tilført et betydeligt budgetmæssigt løft til de specialiserede områder, men trods dette har udgiftspreset også i 2021 vist sig at overstige det budgetterede niveau.

Det specialiserede børneområde under børneudvalget udviser forventede merudgifter for 8,1 mio. kr., hvilket er en forbedring siden 2. forventede regnskab. Forbedringen skyldes dels øget forventning til indtægter ved salg af pladser og refusion for flygtninge og dels en række initiativer, der skal modgå udgiftspreset.

Den sidste del af det specialiserede socialområde er specialundervisningen under undervisningsudvalget. Her forventes merudgifter for 3,1 mio. kr., hvilket er en forværring på 0,5 mio. kr. ift. 2. forventede regnskab. Den primære årsag til stigningen er at flere Frederiksbergbørn kommer på specialiserede tilbud i andre kommuner eller i privat regi. Samtidig er der færre børn fra andre kommuner, der bruger Frederiksbergs tilbud.

Udover de nævnte udvalg er der også afvigelser på øvrige udvalg.

På børneudvalget (ekskl. det specialiserede område) forventes mindreudgifter for ca. 10 mio. kr. på dagtilbudsområdet, hvilket især kan henføres til at børn fra andre kommuner i højere grad end forventet er indskrevet i Frederiksberg Kommunes institutioner.

På magistratens områder forventes mindreudgifter for 5,6 mio. kr., men disse er i høj grad af teknisk karakter, da 8,0 mio. kr. skyldes at puljen til konvertering af midler fra overførselsudgifter udmøntes på magistraten. Uden denne pulje ville magistraten være tæt på balance. På undervisningsudvalget (ekskl. specialundervisning) forventes mindreudgifter (ca. 4,0 mio. kr.), som kan henføres til et større salg af pladser til børn fra andre kommuner. På bolig- og ejendomsudvalget forventes merudgifter for 2,9 mio. kr., som bl.a. skyldes mindreindtægter på kommunale udlejningsejendomme og merudgifter til forbrugsudgifter. Kultur- og fritidsudvalget udviser mindreudgifter for 1,9 mio. kr., der består af mindreudgifter på biblioteket og puljer til events. På de øvrige udvalg forventes balance eller marginale afvigelser.

En række af de ovennævnte merudgifter vil række ind i 2022. Det drejer sig især om merudgifterne på ældreområdet og på det specialiserede socialområde. Disse merudgifter vil blive kvalificeret frem mod 1. forventede regnskab for 2022, herunder i lyset af det faktiske regnskabsresultat.

2.2 Coronarelaterede udgifter

De ekstraordinære corona-relaterede udgifter har stor indflydelse på Frederiksberg Kommunes drift og forventningerne til regnskabsresultat for 2021. De faktiske coronaudgifter kendes nu for en stor del af året, og der er estimeret udgifter for de resterende måneder af året. Sidstnævnte er behæftet med en vis usikkerhed, idet der med den seneste smitteudvikling hurtigt kan opstå behov for yderligere foranstaltninger med deraf afledte merudgifter. Der er i forventningerne for resten af året taget højde for en række yderligere foranstaltninger i form af ekstra rengøring og test.

Jf. tabel 2 forventes der coronarelaterede udgifter for ca. 43 mio. kr. i 2021. De fordeler sig med ca. 2/3 af udgifterne i 1. halvår og 1/3 i 2. halvår. Udgifterne har været aftagende efter sommerferien i takt med at samfundet blev genåbnet og størstedelen af befolkningen blev færdigvaccineret.

Tabel 2 Corona-relaterede udgifter 2021

1.000 kr.	Løn- og vikarudgifter	Øvrige udgifter	I alt
Magistraten	637	761	1.398
Bolig- og Ejendomsudvalget	0	89	89
Undervisningsudvalget	2.775	6.269	9.044
Ældre- og Omsorgsudvalget	6.606	3.743	10.349

Kultur- og Fritidsudvalget	0	3.195	3.195
Børneudvalget	4.581	9.260	13.841
Socialudvalget	1.781	972	2.753
By- og Miljøudvalget	0	2.570	2.570
Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	0	0	0
Sundheds- og Forebyggelsesudvalget	36	0	36
I alt	16.416	26.859	43.275

Note: I Øvrige udgifter indgår forventede udgifter til ekstra rengøring, tabte indtægter, test, isolationsfaciliteter mm. Hertil er lagt en forholdsmæssig kompensation til private institutioner.

Som det ligeledes fremgår af tabel 2, fordeler udgifterne sig med 16,4 mio. kr. til løn- og vikarudgifter og 26,9 mio. kr. til øvrige udgifter. Sidstnævnte udgifter dækker over udgifter til isolation, ekstra rengøring samt mistede indtægter fra for eksempel parkering og Frederiksberg Badene.

Ifm. økonomiaftalen for 2022 aftalte regeringen og KL en kompensation for udgifter til Corona. Frederiksberg Kommunes andel heraf er 15,8 mio. kr., hvilket svarer til en dækningsgrad på ca. 35 pct. af de forventede coronaudgifter. Der udestår således finansiering på 27,5 mio. kr., som Frederiksberg Kommune selv skal dække.

Under corona-pandemien har det været en prioritet i Frederiksberg Kommune, at alle institutioner har de økonomiske rammer til at håndtere pandemien, og at ingen institutioner vil stå med en coronaregning, når pandemien er overstået. Ved 3. forventede regnskab søges coronarelaterede udgifter til f.eks. ekstra rengøring, tabte indtægter, og isolationsfaciliteter tillægsbevilget. Merudgifter, der er svære at skelne fra den normale drift, som udgifter til løn og vikar, foreslås håndteret ved overførselssagen 2021-2022 på en måde, så ingen institutioner medtager en gæld ind i 2022, der alene relaterer sig til coronaudgifter. Løn- og vikarudgifter opgøres for hver institution ved regnskabsafslutningen, hvorefter de coronarelaterede udgifter kan indgå i beregningen af institutionernes overførselsadgang.

Det indstilles derfor, at der ifm. 3. forventede regnskab tillægsbevilges for 26,9 mio. kr. coronarelaterede udgifter. Hertil finansieres 15,8 mio. kr. fra den statslige kompensation, mens de resterende 11,1 mio. kr. indstilles finansieret af puljen til uforudsete udgifter.

2.3 Særligt vedr. selvejende institutioner og coronaudgifter

Som det var tilfældet i 2020 har Frederiksberg Kommune også i 2021 fået henvendelser fra selvejende institutioner om likviditetsudfordringer. Disse institutioner har oplevet de samme corona-udfordringer, som de kommunale institutioner, men hvor kommunale institutioner trækker direkte på kommunens samlede likviditet, er de selvejende afhængige af kommunens månedlige aconto-driftstilskud. Tilskuddet følger alene budgettet, og korrigeres således ikke for evt. coronamerudgifter. De selvejende institutioner har imidlertid overførselsadgang, og vil på lige fod med de kommunale få modregnet deres dokumenterbare Corona-nettomerudgifter i overførselssagen. For at understøtte disse institutioners likviditet frem til overførselssagen, anmoder forvaltningen om bemyndigelse til at forudbetale aconto-driftstilskud for 2022 til private og selvejende institutioner med driftsoverenskomst, som måtte have behov herfor. Herved sikres de den nødvendige finansielle ramme til at drive deres institutioner. Da dette for nogen institutioner allerede er en problemstilling fra december, indstiller forvaltningen, at magistraten giver ekspeditionsbemyndigelse til at forudbetale aconto-driftstilskud umiddelbart efter behandling i magistraten.

2.4 Tillægsbevillinger

Jf. Frederiksberg Kommunes principper for økonomistyring skal kendte mer- og mindreudgifter, i det omfang det er muligt, tillægsbevilges inden regnskabsafslutningen. I forbindelse med 3. forventede regnskab er der identificeret en række mer- og mindreudgifter, som indstilles tillægsbevilget.

Som beskrevet ovenfor indstilles direkte coronaudgifter på 26,9 mio. kr. tillægsbevilget. På driften uden corona jf. tabel 3, søges 48,3 mio. kr. tillægsbevilget. I alt søges dermed tillægsbevillinger for 75,2 mio. kr.

Tabel 3 Tillægsbevillinger

Mio. kr.

Tillægsbevilling af corona	26,9
Indstillede tillægsbevillinger på driften	48,2
I alt	75,1

Puljen til uforudsete udgifter udgjorde ved budgetvedtagelsen 40,0 mio. kr. I løbet af 2021 er der sket en række disponeringer til og fra puljen, således at puljen til 3. FR. udgør 48,9 mio. kr. Efterværnspuljen, som skal afhjælpe eventuelle udfordringer på de specialiserede områder, udgjorde oprindeligt 9,6 mio. kr., men i fm. 2. forventede regnskab blev det besluttet at bevilge 3,5 mio. kr. til det specialiserede børneområde. Der resterer dermed 6,1 mio. kr., som kan finansiere tillægsbevillinger. Til sammen udgør de to puljer 55,0 mio. kr.

Hertil skal lægges statens kompensation for coronaudgifter for 15,8 mio. kr.

Det korrigerede budget ligger før 3. forventede regnskab under servicerrammen, hvilket giver mulighed for at hæve budgettet under forudsætning om, at der er finansiering hertil. Det er der i form af mindreudgifter, der ligger udenfor serviceudgifterne på mellemkommunale afregninger (finansposter) og overførselsudgifter. Det indstilles, at disse mindreudgifter uden for servicerrammen finansierer mankoen under servicerrammen på 4,3 mio. kr.

Tabel 4 Finansiering af tillægsbevillinger

Puljen til uforudsete	-48,9
Efterværnspuljen	-6,1
Statsligkompensation for corona	-15,8
Finansiering udenfor serviceudgifter	-4,3
I alt	-75,1

Med udmøntningen af de indstillede tillægsbevillinger og tillægsbevillingerne for corona, vil Frederiksberg Kommune overskride den udmeldte servicerramme. Tages der imidlertid højde for den statslige kompensation til corona, som ikke indgår i servicerrammen, vil Frederiksberg Kommune overholde rammen.

Ud over ovenstående tillægsbevillinger udmøntes med 3. forventende regnskab pulje til konvertering af overførsler til service. Puljen er afsat for at imødegå stigende udgifter på de specialiserede områder under servicerrammen, der modsvares af øget refusion fra staten under overførselsrammen. Denne pulje udgør 8 mio. kr. I 3. forventede regnskab søges alle merudgifter til de specialiserede områder tillægsbevilget, og puljen kan derfor udmøntes. Finansieringen findes på overførselsrammen ved mer-refusioner fra særligt dyre enkeltsager, samt på finansposter, hvor en gennemgang af momsbetalinger har givet øget refusion.

2.5 Udgiftsneutrale omplaceringer

I forventede regnskaber tillægsbevilges også en række udgiftsneutrale omplaceringer af teknisk karakter. Det drejer sig om mer- og mindreudgifter på tværs af udvalgene, f.eks. puljemidler der har ligget centralt, som skal udmøntes.

Samlet set påvirker de udgiftsneutrale omplaceringer ikke det samlede resultat, men de påvirker resultaterne for de enkelte udvalg, således at afvigelserne ikke kan sammenlignes direkte med afvigelserne i 1. og 2. forventede regnskab.

2.6 Ansøgte overførsler

Med 3. forventede regnskab indstilles det, at der på nuværende tidspunkt overføres enkelte midler til 2022. Det kan f.eks. være projekter, der er forsinkede, men hvor der af hensyn til den videre drift skal disponeres ifm. 3. forventede regnskab for at sikre driften af projektet fremadrettet. Der indstilles overført for netto 4,2 mio. kr. til 2022, jf. tabel 5.

Tabel 5 Ansøgte overførsler

1.000 kr.

Tilgængelighedstiltag på kulturområdet	-224
--	------

Indtægt vedr. elbiklar kommune	40
Klimafond, Elbil-by nr. 1	-625
Korrektion vedr. Ville Christensens Legat	-58
Klimafond, Analyse af forsøg m. byens indret. for at reducere biltrafik	-900
Forskydning af økonomien i Min Dialog, udgift	-1.150
Forskydning af økonomien i Min Dialog, indtægt	1.150
Levering af nye computere til skolerne	-2.383
I alt	-4.150

3. Overførselsudgifter

Nedenstående tabel 6 viser, at der forventes mindredgifter på overførselsudgifter for 23,2 mio. kr. efter tillægsbevillinger.

Tabel 6 Oversigt over afvigelser og tillægsbevillinger på overførselsudgifter

Overførselsudgifter (mio. kr.)	Korr. Budget	Udgiftsneutrale omplaceringer	Afvigelse 3. FR 2021	Ansøgte tillægs- bevillinger	Afvigelse efter tillægs- bevillinger
Magistraten	37,0	0,0	-23,6	-2,4	-21,2
Bolig- og ejendomsudvalget	-7,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Ældre- og omsorgsudvalget	0,7	0,0	1,7	1,7	0,0
Børneudvalget	-2,2	0,0	-1,9	0,0	-1,9
Socialudvalget	-20,5	0,0	-5,7	-5,7	0,0
Arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget	1258,8	-1,7	-46,0	-46,0	0,0
Sundheds- og forebyggelsesudvalget (aktivitetsbestemt medfinansiering)	446,2	0,0	0,6	0,6	0,0
Samlet	1.712,6	-1,7	-74,9	-51,7	-23,2
<i>Modpost serviceudgifter</i>		<i>1,7</i>			

På arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget forventes samlede mindredgifter for 46 mio. kr. før tillægsbevillinger og balance efter tillægsbevillinger. Ved 2. forventede regnskab var forventningerne på arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget merudgifter for 17 mio. kr., og der er dermed sket en markant forbedring på området. Denne udvikling kan særligt henføres til forsørgelsesydelse, hvor kontant- og uddannelseshjælp og a-dagpenge udviser store forventede mindredgifter – hhv. 28,3 mio. kr. og 29,2 mio. kr. Det skyldes, at aktiviteten i økonomien har været stigende efter genåbningen af samfundet oven på corona-pandemien. Det har ført til et fald i ledigheden, således at niveauet nu er lavere end før pandemien. I modsat retning trækker forventede merudgifter for 32,2 mio. kr. på sygedagpenge, hvilket også kan henføres til corona-pandemien. Ifm. pandemien blev perioden for midlertidig ret til sygedagpenge forlænget, således at ingen modtagere overgik til jobafklaringsforløb. Herudover er der en række yderligere afvigelser, som samlet set resulterer i forventningen om mindreforbruget.

Socialudvalget udviser et samlet mindreforbrug på 5,7 mio. kr. før tillægsbevillinger, som fordeler sig på flere poster. Den væsentligste afvigelse er forventet merindtægt på særligt dyre enkeltsager på 3,0 mio. kr., og herudover forventes mindreudgifter til merudgiftsydelser (netto 2,6 mio. kr.), personlige tillæg (2,0 mio. kr.) og senblindekurser (0,4 mio. kr.). I modsat retning trækker merudgifter til tomgangsleje for 2,3 mio. kr.

På børneudvalget er der mindre afvigelser i form af mindreudgifter vedrørende øget statsrefusion på anbringelsesområdet i form af særligt dyre enkeltsager (1,9 mio. kr.), på ældre- og omsorgsudvalget i form af merudgifter til tomgangsleje (1,7 mio. kr.) og på sundheds- og forebyggelsesudvalget i form af merudgifter til den kommunale medfinansiering (0,6 mio. kr.).

Afvigelsen på magistraten skyldes to forhold. For det første blev der med budget 2021 afsat en reservation til merudgifter på overførselsområdet (21,2 mio. kr.) som følge af en skæv udvikling i forhold til resten af landet. Jf. ovenstående beskrivelse af udviklingen er der ikke behov for at udmønte denne pulje. For det andet har Indenrigs- og Boligministeriet siden budgetvedtagelsen ændret konteringsreglerne for indbetalinger til feriefonden, således at disse nu afholdes som finanspost i stedet for drift. Driftsbudgettet (10,6 mio. kr.) nulstilles derfor med modpost på afdrag. Ændringen påvirker ikke servicerrammen.

4. Anlæg

Samlet set er der indmeldt 84,6 mio. kr. i forventede mindreforbrug i 2021, der hovedsageligt dækker over forskydninger fra 2021 til 2022. Det betyder, at den negative anlægspulje forventes tæt på nulstillet med 3. FR., og at 2021 forventes at ende med et mindreforbrug på 22 mio. kr. Mindreforbruget skyldes i høj grad uforudsete udfordringer i samarbejdet med entreprenøren på projektet vedrørende renoveringen af Frederiksberg Svømmehal, hvor 24,3 mio. kr. forventes overført til 2022.

Der er ved 3. forventede regnskab foretaget en gennemgang af samtlige anlægsprojekter. Nedenstående tabel 7 viser de indmeldte afvigelser og ansøgte tillægsbevillinger på anlægsudgifter inden for anlægsrammen i forhold til det korrigerede budget for 2021.

Tabel 7 Oversigt over budget, afvigelser og tillægsbevillinger i 2. forventede regnskab

Anlægsudgifter (mio. kr.)	Korr. budget 2021	2. FR 2021	Afvigelser 2021	TB 2021	TB 2022	TB 2023
Magistraten	38,3	31,8	-6,5	-8,0	6,9	0,1
Bolig- og Ejendomsudvalget	84,5	71,7	-12,8	-13,8	13,2	0,0
Undervisningsudvalget	36,0	39,3	3,3	3,5	-3,3	0,0
Ældre- og Omsorgsudvalget	40,2	29,2	-11,0	-11,0	10,7	0,0
Kultur- og Fritidsudvalget	106,2	70,4	-35,7	-11,4	11,4	0,0
Børneudvalget	10,2	5,2	-5,0	-4,3	1,8	0,0
Socialudvalget	2,2	2,6	0,4	0,4	0,6	0,0
By- og Miljøudvalget	85,6	66,6	-19,0	-19,0	20,0	0,0
Sundheds- og Forebyggelsesudvalget	1,8	1,7	-0,1	0,0	0,0	0,0
Korrigeret budget - eksklusiv negativ anlægspulje	404,9	318,5	-86,4	-63,6	61,3	0,1
Negativ anlægspulje	-64,4	0,0	64,4	-63,6	0,0	0,0
Yderligere forskydninger og mindreforbrug	0,0	-22,0	-22,0	0,0	0,0	0,0

Korrigeret budget - inklusiv negativ pulje	340,5	340,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Negativ anlægspulje efter 2. FR	0,0	0,0	-0,9	-0,9	0,0	0,0

Der er på anlægsprojekter inden for anlægsrammen forventede mindreforbrug svarende til 86,4 mio. kr. i 2021. Heraf søges der tillægsbevilget mindreudgifter i 2021 på i alt 63,1 mio. kr., hvoraf de 61,4 mio. kr. dækker over tidsmæssige forskydninger. Af disse afvigelser søges 61,3 mio. kr. overført til 2022 og 0,1 mio. kr. søges overført til 2023. Samlet set er der mindreudgifter på anlægsprojekter, der er afsluttet i 2021 for i alt 2,2 mio. kr., hvoraf 1,5 mio. kr. vedrører Tilpasning af kapacitet til demografiske behov, som er reserveret til at medfinansiere merudgifter i sag om udfordringer på Ny Hollænderskolen. Derudover er der mindreindtægter i 2021 på 1,1 mio. kr.

Den negative anlægspulje er før 3. forventede regnskab på 64,4 mio. kr. De ansøgte tillægsbevillinger på i alt 63,1 mio. kr. i 2021 vil medføre at den negative anlægspulje reduceres til 0,9 mio. kr. Der forventes ved 3. forventede regnskab afvigelser på 86,4 mio. kr. i 2021, hvilket betyder at den negative anlægspulje ved regnskab 2021 forventes nulstillet og at der forventes et mindreforbrug på 22 mio. kr. i 2021. Mindreforbruget skyldes hovedsageligt forskydninger på anlægsprojekter mellem 2021 og 2022. Forskellen mellem de forventede mindreudgifter i 2021 og de mindreudgifter, der overføres til 2022, skyldes hovedsageligt forventede forskydninger vedr. FRB. Svømmehal, der ikke overføres i 3. forventede regnskab.

Årsagerne til de forventede afvigelser/forskydninger på 86,4 mio. kr. er hovedsageligt forskydninger som følge af forsinkelser. Nedenfor fremgår årsagerne til de væsentligste afvigelser. En beskrivelse af afvigelserne for alle anlægsprojekter med forventede afvigelser på +/- 50 t. kr. kan ses i bilag 14.

Herunder følger en beskrivelse af de største afvigelser ved 3. forventede regnskab, der tilsammen udgør 65,5 mio. kr.:

Renovering af Frederiksberg Svømmehal: På dette projekt er der forskydninger på 24,3 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af usikkerhed i forhold til samarbejdet med entreprenøren. Disse forventede merudgifter overføres ikke til 2022 i 3. forventede regnskab da der afventes politisk behandling af sagen i 2021.

Udbygning af cykelstier på Platanvej og Vodroffsvej: På de to cykelstiprojekter er der forskydninger på samlet set 11,1 mio. kr. som følge af forsinkelser pga. henholdsvis forhandling med grundejere om afståelse af arealer og endelig politisk godkendelse af leje af parkeringspladser i Codanhus.

Frederiksberg Bakke: På dette projekt er der forskydninger på 5,8 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af at der skal gennemføres et genudbud af projektet.

Vedligeholdelsesprojekter på kommunale ejendomme: Der er på den samlede portefølje af vedligeholdelsesprojekter vedrørende kommunale ejendomme mindreforbrug på 13 mio. kr. fra 2021 til 2022, der hovedsageligt skyldes forskydninger fra 2021 til 2022 på en række projekter.

Plejeboligprojekterne på Ny Søndervang, Ingeborggården og Hospitalsgrunden samt byudvikling vedr. Ny Søndervang: På disse projekter vedrørende plejeboligprojekter inden for anlægsrammen er der forskydninger på 10,7 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af nye periodiseringer af projekterne.

Modernisering af Frederiksberg Hovedbibliotek: På dette projekt er der forskydninger på 2,0 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af at projektets betalingsplan er opdateret, hvilket betyder, at en del af bygherreleverancerne først skal betales efter afleveringsforretning i 2022.

Væksthus Aveny-t: På dette projekt er der forskydninger på 2,3 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af at der i øjeblikket er problemer med leverancen af metal til byggeriet.

Skolemasterplan: På dette projekt er der forskydninger på 2,8 mio. kr. fra 2021 til 2022 som følge af at der i 2021 gennemføres en brugerproces og at anlægget først herefter kan påbegyndes i 2022.

Ny Hollænderskolen: På dette projekt er der fremrykninger på 6,2 mio. kr. fra 2022 til 2021 som følge af ekstraordinær fremdrift på projektet.

Forvaltningen vil resten af året holde fokus på at sikre fremdriften af de planlagte og igangsatte anlægsprojekter i 2021.

4.1 Status på salg af ejendomme

I forbindelse med 3. forventede regnskab gives en opdateret status på kommunale salg af ejendomme. Af denne redegørelse fremgår salgsindtægter indkommet siden 2016, hertil kommer et overslag over fremtidige salg frem til 2025. Der er på nuværende tidspunkt realiseret 208,7 mio. kr., hvoraf 73,3 mio. kr. vedrører salg i 2021. De samlede forventede indtægter i perioden 2016 til 2024 udgør 239,4 mio. kr.

Økonomi

På baggrund af indmeldingerne til 3. forventede regnskab 2021 forventes en kassebeholdning på 761,8 mio. kr. ultimo 2021, jf. tabel 8. Ift. det korrigerede budget forventes kassen ultimo året dermed at være 39,4 mio. kr. højere.

Tabel 8 Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

1. forventede regnskab (mio. kr.)	Opr. Budget 2021	Korr. Budget 2021	3. FR 2021	Afvigelse	TB 2021 inkl. omplaceringer
Indtægter i alt	-6.181,8	-6.169,7	-6.153,4	16,3	16,3
Driftsudgifter i alt	5.947,6	5.960,2	5.914,5	-45,7	-32,7
Serviceudgifter	4.237,4	4.247,6	4.278,4	30,8	20,7
Overførselsudgifter	1.710,2	1.712,6	1.636,1	-76,5	-53,4
STRUKTUREL BALANCE	-234,1	-209,5	-238,9	-29,4	-16,4
Anlægsudgifter inden for rammen	341,6	340,5	318,5	-22,0	0,0
Anlægsudgifter uden for rammen	86,4	74,5	64,6	-9,9	0,0
Anlægsindtægter	-44,7	-115,6	-109,9	5,8	0,5
Brugerfinansieret område	49,0	31,0	21,0	-10,0	-32,8
Resultat i alt (- = overskud)	198,1	120,9	55,3	-65,6	-48,6
Kassebeholdning primo	960,8				
Årets resultat	198,1	120,9	55,3	-65,6	-48,6
Lånoptagelse	-258,4	-173,9	-152,9	21,1	21,4
Finansforskydninger	190,3	209,8	206,4	-3,4	1,7
Afdrag på lån	32,0	81,7	90,2	8,5	8,5
Kassepåvirkning (- = kasseforbrug)	-162,0	-238,4	-199,0	39,4	17,1
Kassebeholdning ultimo	798,8	722,4	761,8		

I oprindeligt budget 2021 var der en forventet ultimokasse på 798,8 mio. kr. I korrigeret budget er den forværret til 722,4 mio. kr. Der er flere årsager til forværringen, og den største årsag hertil er, at lånoptagelsen er sænket med 84,5 mio. kr. Denne forværring er imidlertid af teknisk karakter og skyldes forskydning af lånoptag til Metro mellem årene. Den oprindelige kassebeholdning på 798,8 mio. kr. er derfor kunstigt høj, da lånet allerede blev optaget i 2020 og derfor indgår i primokassebeholdningen, men samtidig er budgetteret under lånoptagelse i oprindeligt budget.

3. forventede regnskab viser en forbedring af den forventede kassebeholdning i forhold til det korrigerede budget på 39,4 mio. kr. Kasseforbedringen er forudsat og disponeret i budget 2022. Forbedringen kan væsentligst henføres til årets resultat, der som ovenfor beskrevet, er sammensat af merudgifter på service pga. udgifter til corona, mindredgifter på overførsler, samt mindredgifter på anlæg. Indtægtsforværringen på 16,3 mio. kr. er primært en konsekvens af midtvejsreguleringen på ca. 40 mio. kr. som følge af den forbedrede situation på arbejdsmarkedet. Anlæg

viser mindreudgifter, men her er der tale om forskydninger til 2022. Samlet udviser årets resultat en forbedring på 65,6 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

En nærmere gennemgang af det finansielle område findes i bilag 15.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Sagen behandles i magistrat og fagudvalg d. 29. november 2021 og i kommunalbestyrelsen 6. december 2021.

Bilag

Bilag 1 - Bevillingsoversigt 3. forventede regnskab

Bilag 2 - Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

Bilag 3 Magistraten

Bilag 4 Bolig- og ejendomsudvalget

Bilag 5 Undervisningsudvalget

Bilag 6 Ældre- og omsorgsudvalget

Bilag 7 Kultur- og fritidsudvalget

Bilag 8 Børneudvalget

Bilag 9 Socialudvalget

Bilag 10 By- og miljøudvalget

Bilag 11 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget

Bilag 12 Sundheds- og forebyggelsesudvalget

Bilag 13 Anlægsafvigelser fordelt på udvalg

Bilag 14 Beskrivelser af afvigelser på anlægsprojekter

Bilag 15 Det finansielle område

Bilag 17 Tilbageholdte overførsler